

WALISTUS

v. 1909

Jalmari Annila!

Joulukuukausi

V.S.-B

Jeesus maailman valkeus.

»Me näimme itämaalla hänen tähtensä ja olemme tulleet häntä kumartaen rukoilemaan». Mat. 2: 2.

Se oli ihmeellinen tähti. Betlehemin kohdalla se syttyi ja teki valoisaksi paikan, jossa Jeesus-lapsi oli maailmaan syntynyt. Kauas itäisille maille saakka sen valo loisti ja houkutteli idän tietäjät liikkeelle. He kaipasivat valoa; ja kun he luulivat tämän uuden tähden johdolla valon löytävänsä, niin he lähtivät sitä etsimään. He löysivätkin Betlehemissä sen, mitä olivat ikävöineet. Tähti vei heidät Jeesus-lapsen seimivuoteelle. Siellä he Jeesusta ihmettelivät, ihastuivat häneen, levittivät hänelle lahjansa, jopa kumartaen rukoilivat häntä.

Betlehemin tähti oli kirkas valo, jonka loistossa Jeesus jo pienenä lapsena näkyi ylhäisenä ja suurena, niinkuin hän oli.

Kun Jeesus sitten kasvoi, ei hän tarvinnut enää tähtien valoa suuruutensa osottajaksi, vaan hän itse muuttui tähdeksi, — niin, hän tuli auringoksi, joka valaisee koko maailmaa. Onhan Jeesus sanonut: »Minä olen maailman valo.»

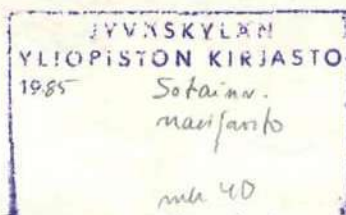
Aina siitä saakka, jolloin Jeesus kaksitoista-vuotiaana kävi Jerusalemin temppelissä, kuolinhetkeensä asti tunnumme hänet sellaisena, että hän soveltuu kaikille valonnäyttäjäksi. Ei kukaan ole ollut niin kuuliainen kuin Jeesus. Poikasena hän osotti kuuliaisuutta vanhemmilleen. Kun äiti pyysi hänen lähtemään temppelistä, totteli hän heti, vaikka varmaankin hänellä oli siellä kovin hauska olla. Kun hän sitten maallisen kotinsa jätti, totteli hän aina Taivaallista Isää.

Hänen elämän ohjeensa oli: »Älköön tapahtuko minun tahtoni, vaan sinun, Isä!» Jeesus on nykyin kuuliaisuuden paras opettaja. »Oppikaa minusta!» sanoo hän meille.

Hän on myös opinhaluisuuden esikuva. Pyhä Raamattu on ollut Jeesuksen mielikirja. Äiti oli sen hänelle varmaankin rakkaaksi tehnyt. Kaksitoistavuotiaana hän osaa antaa Raamatun nojalla vastauksia elämäkysymyksiin. Me saamme tässäkin Jeesuksesta valoa. Jos tahdomme olla Jeesuksen kaltaisia, niin lukekaamme Raamattua ahkerasti jo pieninä lapsina.

Vielä on Jeesus valona siinä, että hän lapsuudesta asti omisti Jumalan Taivaalliseksi Isäksensä. »Minun pitää olla niissä, jotka minun Isäni ovat», sanoi hän jo poikasena. Koko elämänsä ajan oli hän turvallisenä Isän käsissä. Silloinkin kun ihmisten synty nosti hänet ristinpuuhun, hän lausui levollisesti: »Isä, sinun käsiisi annan minä henkeni». Hän neuvoo meitäkin: »Älkää muurehtiko! Taivaallinen Isä tietää kyllä kaikki, mitä tarvitsette.» Jeesus on tässäkin oleva meidän valonamme. Älkäämme koskaan hätäännytkö, vaan luottakaamme Jumalaan, joka on »meidän Isämme».

Jeesuksen valo syttyy yhä uudestaan. Niinkuin joulukynttilät vuosi toisensa perästä sytytetään ja aina luovat ympärilleen uutta valoa, niin syttyy Jeesuksen valo sydämeen toisensa perästä. Lapsiinkin voi syttyä Jeesuksen valo, pieni hellä tähti, joka kirkastaa heidän katseensa, valaisee heidän elämänsä ja tekee heistä valkeuden lapsia. Aivan niin kuin Jeesus on sanonut: »Joka minua seuraa,

ei hän ole vaeltava pimeässä, vaan hänellä on oleva elämän valo.»

Ensimmäisenä jouluyönä näkyi vain yksi joulu-tähti. Se oli silloin ainoa jouluvalo. Nyt sytytetään kynttilä tuhansien kotien akkunalle, valoisa kuusi loistaa matalassakin majassa ja Jeesuksen kirkkaus asuu lukemattomissa ihmisten sydämissä, sekä vanhusten että pienten lasten.

Jos sinun sydämesi on vielä pimeässä, niin rukoile, että joulutähti Jeesus syttyisi sielläkin, ilahuttaisi mielesi, valaisisi tiesi. Ja rukoile, ettei se koskaan sammuisi, vaan suurenisi, valossa vahvistuisi ja tulisi koko elämäsi tien näyttäjäksi.

Tehköön Jeesus Suomen lasten joulun valoisaksi!

A. W. K.

Joulun kellot.

Hiljaa, hiljaa
joulun kellot kajahtaa;
kautta awaruuksien
laulu kaikuu riemuinen:
Jeesus tullut on!

Hiljaa, hiljaa
joulun kellot kajahtaa;
taiwahalla säteillen
wälfkyy sarja tähtösten:
Jeesus tullut on!

Hiljaa, hiljaa
joulun kellot kajahtaa;
kirkkaat joulukynttilät
lempeästi hymyyvät:
Jeesus tullut on!

Hiljaa, hiljaa
joulun kellot kajahtaa;
wanhus waltokhapfinen
kuiskaa, katje säteillen:
Jeesus tullut on!

Hiljaa, hiljaa
joulun kellot kajahtaa;
isä, äiti hymyyvät,
kädet ristiin liittyvät:
Jeesus tullut on!

Hiljaa, hiljaa
joulun kellot kajahtaa;
kaikuu laulu laposten
kirkkahasti helkkyen:
Jeesus tullut on!

Helmi Nuwinen.

Tunturilta mereen.

Laululeikki. Kirjottanut Anni Lilia,
säveltänyt Otto Kotilainen.

Veden laulu.

1. Tirskuen,
pirskuen
kalliosta ahkeraan,
kerrallansa tippa vaan
vesi näin
alaspäin
saapi vuorilähteesen,
reunain yli täyttää sen,
siristen,
liristen
jatkaa matkaa jällehen.

Lähteen laulu.

Yksin täällä ylhäällä
täytyykö mun olla?
Voimakkaana uyöryä
tahdon tasangolla!
Tahdon elontaisteluun,
voittohon ja vaihteluun!

2. Loristen,
poristen
rintehellä tunturin
kevätpuro kirkkahin
vaeltaa,
kunnes saa
laakson laitaa rauhaisaan,
lasten leikkivalkamaan.
Nauraen,
laulaen
kohtaa lapsilauma sen .

Mökin lasten laulu.

Pikku Maija tipsuttaa
pitkin joen pohjaa.
Paljas jalka sipsuttaa.
Vesi lasta ohjaa
vieden kaarnavenosen
kotilahden rannallen.

3. Järvehen
saapuen
joki uutta vettä tuo,
soutajalle väylän luo.
Salmien,
selkien
kautta käypi kansan tie.
Kymmenhanka keuyt vie
kirkkohon.
Kiire on
juhlahetken viettohon.

Soutajain laulu.

Sulle virsi helkähtää,
juhla-aamun suoja.
Sulle vesi välkähtää,
keväthetken luoja.
Sulle järven soutajat
ylylistystä laulavat.

4. Kiertäen,
viertäen
tuossa kukkapengermaa
virta vilkas hymyää.
Suutelon
vallaton
angervoille antaa jo.

Vaan kun nauraa aurinko,
hyppien
eellehen
vyöryy virta jällehen.

Kukkien laulu.

Virta vilpas veitikoi
peilinämme meitä.
Kulje reippahana, oi,
aina näitä teitä!
Kaukaiselle merellen
tervehdys vie kukkien!

5. Kuohuen,
kiehuen
kohiseepi koskena
vesijoukko virmana.
Katso sä!
Myllyä
kiivastellen käyttelee,
voimiansa näyttelee.
Hyörien,
pyörien
syöksyy sokkeloihin sen.

Myllärin laulu.

Suuri Luoja, korkea,
hyvä vesi anna!
Tähkään jyvä jouduta,
peltoon vilja kannu,
että kansa leivän sais',
mylly viljat jauhattais'!

6. Kuohuen,
kiehuen
kohiseepi koskena
vesijoukko virmana.

Katso sä!
Merestä
lohilauma matkustaa,
kosken niskaan kohoaa.
Hyppien
kuohujen
yli käypi riemuitten.

Lohien laulu.

Kuohut korkeiks kohotkoot,
ei ne estä meitä.
Ahdistelkoot aallokot,
näitä käymme teitä.
Vastuksissa vaarojen
varttuu voima vahvojen.

7. Virtana
vilpasna
vyöryy vesi merehen
saaden lainehissa sen
ärjyen,
värjyen
vihreänä poreilla,
vaahivaipoin koreilla,
laivoja,
laineita
kiidätellä, nostella.

Laiuväen laulu.

Luoja ohjaa polkuja,
kohtaloita johtaa,
kunnes jälleen kulkija
kotirannan kohtaa.
Suo'os, Luoja, maassa ois'
silloin rauha, viha pois!

Toimintaohje leikkiin „Tunturilta mereen”.

lapset seisovat vastakkain kahdessa suuruuden mukaan järjestetyssä rivissä. *Ensimmäisen säkeistön aikana* juoksee rivin isommasta päästä yksi kerrallaan läpi kujan hypähtäen vuoroon laidalta toiselle ja palaa rivin takaa entiselle paikalleen. *Lähteen laulun* laulaa pieni tyttö rivin alapäässä. — *Toisen säkeistön aikana* juoksevat parit kiemurrellen ylhäältä alaspäin, pari toisensa jälestä ja asettuvat jälleen kaksoisriviin vastakkain pienempään jäädessä mökin lapsiksi rivin alapäähän, jossa laulavat mökin lasten laulun. Sill' aikana yksi, pikku Maija, kulkee hameitaan kannatellen pitkin puroa, kujaa. Sen päähän päästyään palaa hän paikoilleen. — *Kolmannen säkeistön aikana* juoksevat lapset peräkkäisrivissä muodostaen piirin, järven. Viisi isointa paria, asettuen muka venheeseen, tekee käsillään soutuliikkeitä taivuttaen samalla vartaloaan ja ottaen askeleen kerrassaan taaksepäin. Siten kulkiessaan laulavat he *soutajan laulun* ja palaavat sitten paikoilleen. — *Neljännän säkeistön aikana* seisoo toinen rivi paikoillaan kukkapengermänä toisen juostessa virtana sen vieritse. Sanoilla »suutelon, vallaton» heittävä virtana juoksijat oikealla kädellään kevyesti lentosuukoksen kukkapengermälle. Sanalla »hyppien» hypähtävät entisille paikoilleen. Neljännän säkeistön päätyttyä laulavat kukkapengermänä olevat kukkien laulun. Sanalla »peilinämme» kumartuvat muka peilailemaan. Sanoilla »tervehdys vie

kukkien» huiskuttavat oikealla kädellään. — *Viidennen säkeistön aikana* kääntyvät molemmat rivit yhtään päin ja juoksevat hyvää vauhtia ympäri piirissä. Sanoilla: »katso, sä, mylly!» muodostaa neljä lasta myllyn tarttuen kädellään toverinsa käden ranteeseen ja asettaen vasemman käden lanteille. Sanoilla: »hyörien, pyörien», alkavat pyöriä ensin hitaasti, sitten vinhemmin ja jatkavat sitä myllärin laulun loppuun. *Mylläriksi määrätty laulaa laulunsa* hartaasti, kädet ristissä rinnalla. — *Kuudennen säkeistön aikana* juoksevat vastakkaiset rivit sivuttain. Koskenniskan muodostaa kolme paria asettuen pieneen välimatkan päähän toisistaan. Kyykistyvät, tarttuvat toistensa käsiin kiinni niitä kohottaen ja laskien, ovat muodostavinaan kuohuja. Lauletaessa sanoja »lohilauma matkustaa» juoksevat lohiksi määrätty pitkin kujaa vastakkaiseen suuntaan ja hypähtävät kuohujen kohdalle tultuaan keveästi niiden yli. Päähän päästyään pysähtyvät laulamaan lohien laulun. — *Seitsemättä säkeistöä lauletaessa* juoksevat lapset yhtenä peräkkäisrivinä muodostaen suuren piirin, meren. Sanoilla: »ärjyen, värjyen» heiluttavat muutamat piirissä seisovista vartaloitaan eteen ja taakse, muutamat molemmille sivuille. Sanalla: »laivoja» kohottaa piirin sisään laivaksi asettuneista lapsista ensimmäinen ylös sinivalkoisen lipun. Purjehtiessaan laulavat he sitten *laivaväen laulun* ja sanoilla: »kotirannan kohtaa» viheltää joku laivaväestä.

MATTIN KUUSEN-ETSINTÄ.

Joulusatu.

Oli käsissä se vuoden päivä, jona Joulupukkia odotetaan, ja Ahopellon talossa oli kaikilla kiire. Metsäurannassa lämpeni sauna, josta savu paksuna patsaana hitaasti nousi talviseen ilmaan. Halkovajassa pienenteli renki Pekka puita pyhien varaksi, ja hänen kirveenkuihinsa kaiku metsästä aina somasti vastaili. Keittiön puolella oli äidillä ja piika Marialla monen-

moista puuhaa ja hommaa, ja isossa salissa — niin, siellä tapahtui päivän tärkein ja salaperäisin toimitus: isä ja isot pojat laittelivat kuntoon joulukuusta.

Pikku lapset, Matti ja Liisa, oli sijoitettu pihakamariin leikkimään, jotta eivät olisi muiden tiellä. Matti oli isänä, Liisa äitinä, ja nuket olivat pikku lapsia. Joulukuusta oli tulossa heilläkin. Nuket olivat siististi kammatut ja vaatetetut ja istuivat nyt sievästi lattialla puoli-ympyrässä. — Mutta heiltä puuttui se, jota

paitsi ei joulu oikein tahtonut joululta tuntua: ei ollut kuusta. Tuolilla olivat lapset koettaneet sitä korvata mutta oikeata juhlatunnelmaa ei siitä tahtonut syntyä.

»Ei tämä ole kuusi», sanoi Liisa nyreänä, »eihän siinä ole oksiakaan.»

»Matti katsahti tuolia: Selkänojasta oli pari pienaa katkenut, ja rottingista punotussa istuinnoissa oli iso reikä. Se ei todellakaan ollut joulukuusen näköinen.

»Kuulepas», sanoi hän, »minä lähden metsään hakemaan meille oikeata joulukuusta. Katso sinä sillä aikaa nukkeja!»

Sanottu ja tehty. Matti pani linkkuveitsen tasukuunsa, haki sitten lakkinsa ja nahkalapasensa ja lähti matkaan. Pihan poikki päästyään hän seurasi tietä saunan ohi ja poikkesi sitten metsään.

Hei kuinka siellä oli lunta! Matti vajosi melkein polviin saakka; olisi tarvinnut ottaa sukset mukaan, mutta nyt se oli myöhäistä. Pahinta oli, ettei sopivaa kuusta näkynyt likipaikkeilla. Mäntyjä ja katajia kyllä oli, mutta niistä ei Matilla suurta iloa ollut. »Mistähän Pukki kuusia hakee?» tuumi hän. »Täältä-hän isä sanoo sen niitä tuovan Isonmäen metsästä. Minun täytyy mennä kauemmaksi!»

Ja hän tallusteli eteenpäin. Puut alkoivat tulla yhä korkeammiksi ja solakammiksi, mitä syvemmälle hän metsään joutui, ja lumipeite niiden oksilla kävi yhä paksummaksi. Lopulta hän tuskin tunsikaan mikä puu oli mänty, mikä kuusi; täytyi lyödä lunta pois ja katsella oksia. »Kyllä Joulupukin virka on raskasta», ajatteli hän nostellen jalkojaan syvässä lumessa, »jos sen pitää joka taloon illaksi kuusi hankkia.»

Matti oli nyt joutunut korkealle mäen nyyppylälle. Hiljaisena lepäsi suuri, luminen metsä hänen ympärillensä. Idästä nousi kuu jo pyöreänä pallona, mutta lounaisella taivaanrannalla vielä punersi iltarusko. Matti näki epäselvästi siellä lakeuden ja joi-takin rakennuksia. Siellä oli varmaankin koti.

»Olenpa minä jo joutunut pitkälle», mietti Matti. »Kyllä nyt täytyy kääntyä takaisin. On jo kohta sauna-aikakin. Kun menen suoraan iltaruskoa kohti, tulen kotiin.»

Ja hän alkoi laskeutua alas mäeltä. Mutta heti laaksoon tultuansa hän huomasi, ettei iltaruskosta näkynyt jälkeäkään. Puut sen kokonaan peittivät hänen silmiltään. Mutta Mattipa ei ollutkaan hätäpoikia, jotka heti pelästyvät. Hän koetti pitää suoraan suuntaa lounaiseen, jossa oli nähnyt iltaruskon ja lähti rohkeasti eteenpäin. Hetken kuluttua jänis tulla tupsahti pensalkosta.

»Hyvää iltaa ja hauskaa joulua», sanoi jänis. »Minne sinä olet menossa?»

Mattia hiukan kummastutti, kun jäniskin osasi puhua. Mutta sitä hän ei ilmaissut, vaan sanoi:

»Lähdin hakemaan Liisalle ja nukeille joulukuusta. Täältä metsästähän Pukkikin niitä tuo. Mutta en minä ole löytänyt.»

»Vai niin», sanoi jänis. »Jos tahdot, vien minä sinut Joulupukin luo. Ehkäpä hän auttaa sinua.»

»Onko sinne pitkä matka?»

»Hiukkasen tuon korkean kuusen toiselle puolelle.» Jänis viittasi etukäpäälällään metsään, »Astu minun jälkiäni; pian minä sinut sinne saatan.»

Jänis lähti hiljaa edellä kuukkimaan, ja Matti seurasi perässä. Hetken kuluttua he olivat perillä. Matti näki suuren luolan aukon vuoren kupeessa. Sen edessä Joulupukki istui kaatuneen puunrungon päällä.

»Kah! Mikä palleroinen siellä kömpii?» sanoi Pukki ystävällisesti, kun näki jänön ja Matin tulevan kuusen takaa.

»Minähän se olen, Matti Ahopellon talosta», sanoi Matti rohkeasti ja meni paiskaamaan ukolle kättä. »Kyllähän Pukki minut tuntee.»

»Tunnenhan minä», nauroi Pukki, »vaikka en ensin huomannut. Mutta mitä se Matti näin jouluiltana metsässä tekee?»

»Oikeastaan kuljen minä samoilla asioilla kuin sinäkin; — ethän pahastune? Minä lähdin hakemaan nukeille joulukuusta, mutta en ole löytänyt.»

»Vai niin», sanoi Pukki, »onhan siinä kuusi aivan nenäsi alla.»

Matti katsahti: Oli todellakin siinä pieni sievä kuusentaimi puoleksi lumeen hautautuneena.

»Onko sinulla puukkoa?» Pukki kysyi.

Matti kaivoi esille linkkuveitsensä.

»Annapa, kun minä autan». Pukki otti oman suuren puukkonsa. »Siinä on sinulla kaunis kuusi nukeille vietäväksi. Mutta istupa nyt hetken ajaksi katselemaan, miten metsässä joulua vietetään.»

»Kiitoksia», Matti sanoi. »Saatanhan minä hiukan levähtää», mietti hän itseksensä. »Jalatkin ovat väsyneet, enkä minä kuitenkaan ehtisi kotiin sauna-ajaksi.»

Matti istahti Joulupukin viereen ja alkoi katsella ympärillensä. Kummaksensa hän huomasi nyt, etteivät he suinkaan olleet kahden kesken. Kaikki metsän asukkaat näyttivät tänne kokoontuneen joulua viettämään. Äsken kaatuneen haavan ympärillä hyppeli joukko jäniksiä tuoretta kuorta jyrkien. Sinne se Matin äskeinen saattajakin oli hävinnyt ja vilkutteli hänelle veitikkamaisesti toista silmäänsä suu täynnä haavan kuorta. Hongan kolosta oli orava kaivanut esiin uuden vielä koskemattoman käpyvaraston ja herkutteli sillä. »Hyvinä ovat säilyneet»

— se nuoli tyytyväisenä huuliansa. Metsähiiri oli kömpinyt ylös lumen-alaisesta kolostaan ja oli parailaan muutamien heinänkorsien kimpussa. Metsot, teiret, pyyt ja metsäkanat olivat jaloillaan kaaputtaneet lumen mustikanvarsien päältä ja olivat hekin syömisen touhussa. Vähän matkan päässä heistä kettu lojuili rauhallisena kuusen suojassa.

»Eikö repolaisella olekaan nälkä?» kysyi Matti Joulupukilta.

»Ketulla on nykyänsä paaston aika», vastasi tämä.
»Kettu ei syö muita kuin toisia eläimiä, mutta tänä

kansa. Tähän ylistyslauluun ottaa osaa metsäkin. Sinä saat kuulla metsän joululaulun.»

Kaukaisilta mailta saapui silloin tuulenpuuska lentäen yli aavojen merten ja synkkien salojen. Ylpeät, mahtavat hongat ja solakat kuuset taivuttivat nöyrästi vartensa ja alkoivat humista. Heihin yhtyivät koivut, haavat, pihlajat ja kaikki muut metsän puut, ja niin syntyi sävel, syvä ja voimakas kuin vesien pauhu. Ja Matti ymmärsi, että ne lauloivat Betlehemin lapsen kunniaksi. Ja jänöt ja oravat kumartuivat ja kaikki pyyt ja metsäkanat verhosivat sii-

yönä on maassa rauha, eikä kukaan saa tehdä toiselle pahaa.»

Sillä välin oli jo kuu ehtinyt korkealle yli metsän latvojen ja valoi hopeanheleätä hohdettaan hangelle, joka kimalteli kaikkialla, paitsi missä puiden tummat varjot levisivät. Taivaalla vilkkuilivat ystävällisesti lukemattomat tähdet. Matti tunsi niistä Otavan, Kalevan miekan ja Betlehemintähden. Tyyninä ja hiljaisina seisoivat puut. Ainoastaan toisinaan yötuuli kosketti keveästi niiden oksia, ja silloin kimalteli niissä lumi.

»Nyt», sanoi Joulupukki hetkisen kuluttua. »nyt sinä saat kuulla jotakin ihmeellistä. Tänä yönä kaikissa kaupungeissa, kylissä ja taloissa kiitetään Jumalaa siitä, että hän on lähettänyt maailmaan poi-

villään päänsä ja pieni metsähiiri lakkasi nakertamasta, ja he kiittivät häntä, jonka syntymän muistoa tänä päivänä vietettiin.

Tuuliainen oli ohi. Kuuset olivat lakanneet humisemasta. Matti tunsi, että joku hieroi hänen polviensa ja — kas ihmettä! Siinähan oli Musti hänen hyvä ystävänsä ja leikkiverinsa.

»Musti on tullut hakemaan sinua kotiin», sanoi Joulupukki. »Tässä on kuusesi.»

Matti sanoi jäähyväiset Joulupukille, nyökkäsi jäniksille ja niin he alkoivat taivaltaa kotia kohti. Jonkun aikaa astuttuaan näkivät he jo tulien vilkuvan puiden välistä, ja juoksujalassa riensi Matti siten loppumatkan kotiin, jossa hänen palaamisestaan nousi suuri ilo.

Eino Salokas.

Tunturilta mereen.

Rytmiikküsti.

(Laululeikki, kirj. Anni Lilja.)

Otto Kotilainen.

mf *) Veden laulu.

Laulu

Tirs - ku - en, pirs - ku - en kal - li - os - ta

Piano

mf
con ped.

ah - ke - raan —, ker - ral - lan - sa tip - pa vaan ve - si näin a - las - päin saa - pi vuo - ri -

f

läh - tee - seen, reu - nain y - li täyt - tää sen, si - ris - ten, li - ris - ten

mf

poco rit.

jat - kaa mat - kaa jäl - le - hen. Yk - sin tääl - lä yl - hää - lä

mf Lähteen laulu

cresc. *mf* *Legato.*

con ped.

täy - tyy - kö mun ol - - - - la? Voi - mak - kaa - na vyö - ry - - - - ä tah - don ta - san -

gol - - - - - lal Tah - don e - - - lon tais - te - luun, voit - to - hon ja vaih - - - te -

poco rit. *poco rit. e cresc.*

luun —.

(lopussa)

poco ritard.

ff

*) Säveleen alla näkyvään tekstiin kuuluu ylöspäin merkityt nuottien kaulat.

Jouluenkelit.

Kylläpä on hauskaa, kun joulu tulee», sanoi pikku Anni koulutoverilleen, kun he kotiin joululomalle palatsansa olivat eräessä majatalossa yhdessä katselleet viime jouluna saatua kuvakirjaa. »Jouluksi kaikki puhtaaksi, Pölyt pois nurkista, pois nurttuiset vaatteet nukeilta! Kaikki uusiin ja puhtokaisiin laitau. Itsenikin puen parhaaseen mekkooni ja päälleni panen valkean esiliinan. Tiedätkö, miksi näin varustelen?» jatkoi hän. »No, kun et tiedä, niin kerron sen.»

»Äiti on minulle sanonut, että jouluna ovat kaikki hyvät enkelit liikkeellä. He liitelevät taivaasta maan päälle, käyvät kodista kotiin, pilkistävät akkunoista sisään, tuikahtavat tähtinä huoneisiin ja kuiskaavat: rauha teille! Jäävätpä vielä koteihin olemaankin, pyytävät pienen paikan itselleen jokaisessa ihmisessä. Minä en ole vielä juoluenkeliä koskaan nähnyt. Mutta tahdon olla puhdas ja siisti, kun hän tulee, ja tahdon että koko kotini on silloin puhdas.

»Mutta minäpä olen nähnyt jouluenkelin», vastasi Annin toveri. Unessa hänet näin eräänä jouluyönä. Voi kuinka hän oli kaunis! Niin puhdas ja kirkas, että oikein pelotti. Mutta hän kumartui minun vuoteeni yli ja sanoi: 'Älä pelkää. Minä olen Jeesuksen enkeli. Olen tullut ilmoittamaan sinulle hyvää sanomaa'. — 'Mitä sitten?' kysyin häneltä. — 'Sitä, että Jeesus rakastaa

kaikkia ihmisiä sekä suuria että pieniä, ja että Jeesus suree sitä, kun ihmiset eivät ole kilttejä'. Enkeli suuteli minua otsalle ja sanoi jäähyväiseksi: 'Rauha maassa'. Minä heräsin kohta sen jälkeen enkä nähnyt häntä. Kääntyessäni vuoteella näin kaksi kirkasta tähteä puitten lomasta pilkistävän. Ne olivat aivan kuin Jeesuksen silmät. En niitä kauan katsonut, vaan nukuin jälleen. Aamulla kerroin uneni äidille. Se oli jouluaamu. Äiti oli juuri kirkkoon lähtemässä. Silloin hän sanoi minulle: 'Lapseni, Jeesuksen silmät näit viime yönä. Ne ovat nyt näkymättömissä. Mutta kuitenkin ne ovat läsnä. Jeesus katsoo tulisilmillään sydämeesi, iloittaa, jos siellä on siistiä, suree, jos siellä on likaista. Hän tahtoo joulurauhansa meille jättää, tahtoo jäädä luoksemme; mutta ensin hän puhdistaa sydämen sellaiseksi, että se kelpaa hänelle asuinsijaksi'.

»Nytpä minä tiedän, että kaikki tulee puhtaaksi», sanoi Anni. »Minä puhdistan huoneen ja vaatteeni, ja Jeesus minun sydämeni. Silloin on kaikki puhdasta. Silloin hyvät enkelit varmaankin viihtyvät mielellään meillä jouluvieraana.»

»Niin teen minäkin,» sanoi Annin toveri.

He puristivat toistensa kättä ja toivottivat toisilleen hyvää joulua. Ja kun he koteihinsa tulivat, toivat he sinne muassaan taivaan enkelin, joka kirkasti ja siunasi heidän joulujuhlansa.

A. W. K.

Matka Onnelaan.

Luukuvuosi oli kulunut onnellisesti loppuun. Tuhannet suunnitelmat risteilivät lasten aivoissa, kun he nousivat kuuntelemaan johtajan jäähyväispuhetta. Jokainen tiesi, että nyt oli kysymyksessä paljon puhuttu »Onnelan virkistysstipendi», jonka eräs vanha lämminsydäminen puutarhuri oli koululle lahjottanut. Kaikki olivat yhtenä korvana. Tavanmukaisen kevättervehdysten, neuvojen ja varoitusten jälkeen se vihdoinkin laukesi:

»Tänään on minulla ilo», puhui johtaja, »ensi kerran julistaa opettajakunnan päätös Onnelan kesäviriktyksestä. Jos te, rakkaat oppilaat, hyväksyisitte tämän vaalin yhtä yksimielisesti kuin opettajakunta on sen tehnyt, niin voisimme olla tyytyväisiä. Vapaan kesäviriktyksen ovat tällä kertaa saaneet toverukset Heikki Helmikylä ja Kalle Kankainen.»

»Ah!» kuului äänekkäänä humauksena yli salin. Mutta johtaja jatkoi:

»Vaaliensa on opettajakunta perustellut sillä, että Heikin äidillä on täysityö hankkiessaan ruokaa viiteen pieneen suuhun, vaikka hän peseekin pyykkiä aamusta iltaan, ja että Kallen vanhemmat ovat kuolleet. Sitäpaitsi Heikki ei ole koskaan ollut niityllä eikä järvellä, ei suuressa, ihanassa metsässä, ja Kalle raukka ei ole astunut jalkaansa ulkopuolelle tämän kivisen kaupungin. Sen lisäksi on Tohtori-Setä vakuuttanut, että maalle pääsy on molemmille aivan välttämätöntä. — Hyväksyttekö?»

»Hyvä, hyvä!» huusivat lapset, ja kaikkien katseet suuntautuivat noihin kahteen onnelliseen, jotka kuluneissa puvuissaan seisovivat luokkansa riveissä.

»Ja te», jatkoi johtaja, »jotka nyt olette saaneet vanhan miehen rakastettavan lahjan, näyttäkää, että olette hänen tarkotuksensa oikein ymmärtäneet. Me taasen, jotka emme pääse mukaan, pidämme hauskaa omissa oloissamme ja odotamme uutta kevättä, joka varmasti tuo saman onnen joillekin meistä.»

Lapset pyrähtivät kuin lintuset ihanan kesän iloihin leikkeihin. Heidän mentyään piirsi vahtimesta-

rin yhdeksänvuotias Kerttu juhlasalin isolle taululle: *Kesä on tullut.*

Seuraavana aamuna istuivat jo Heikki ja Kalle pitkässä, kauas sisämaahan kiitävässä junassa. Vasta ilta-puolella, kun aurinko keikkui jo koivujen latvoilla, ilmotti ystävällinen konduktööri, että nyt tullaan sinne, mistä Onnelaan mennään. Ketterästi koppasivat pojat nuyttinsä hyllyitä ja menivät vaunun sillalle. Tuokion kuluttua juna pysähtyi, ja he astuivat pienelle sydänmaan asemalle.

»Mitenkä me nyt tästä osataan?» hätäili Kalle.

»Älähän huoli», virkkoi Heikki rohkeasti ja meni asemamiehen luo kysymään tietä.

»Jaa — tuota — sinne on vähän vaikea neuvoo. Sinne ei mennä tietä myöten», selitti mies korvallistaan kynsien.

»Mutta voittehan sanoa edes, minne päin on lähdettävä», tiukkasi Heikki.

»Jos osaisitte linnuntietä tuota aurinkoa kohti, niin ehkä perille tulisitte.»

»Ainako vain suoraan?»

»Ihan kuin pyssystä.»

»No sopiihan tuota koettaa — kiitoksia vain!» — Pojat lähtivät osotettuun suuntaan.

»Kun ne pojat eivät vain kiertäisi jäniksen rinkiä», hymähteli asemamies itsekseen.

Mutta vihellellin astuivat pojat auringon suuntaan. Punertavan unisena paistoi se heidän silmiinsä, niin että kuusten naavaiset oksat olivat harmaata hopeata ja petäjien kaarnaiset kyljet kirkasta kultaa.

»Kun emme vaan eksyisi», sanoi Kalle.

»Onhan meillä aurinko», lohdutteli Heikki.

»Mutta se laskee.»

»Aamulla nousee se uudestaan. Mutta miltähän tuntuisi, jos huutaisimme? — Ho-hooi!»

Kiven takaa ponnahti poika, samanikäinen kuin hekin, vaikka tuiki toislaisissa tamineissa. Hetkisen katselivat pojat hämmästyneinä toisiaan.

»Iltaa! Etkö neuvoisi meille tietä Onnelaan? sanoi Heikki rohkaisten itsensä.

»Te olette luullakseni kaupunkilaisia.»

»Niin olemme. Nimeni on Heikki, ja tämä on ystäväni Kalle.»

(Jatko kahden lehden takana.)

Pieni pajatus paimenesta.

Taatto kuoli kuorman alle,
maammo köyhyyden sylihin, —
joutui poika mieron tielle.

Lähti pieni orpopoika
mieron tietä mittomahan.

Tuli iltana eräsnä
yksinäisehen talohon
korvessa kylättömässä.

— Mink' olet kylän kakara?
Isäntä pihassa ärjyi.

— En ole kylän kakara,
olen poika taaton, maammon.

— Rutapa haet, kutale?

— Työtä, leipää talosta.

— Sinäkö talosta työtä!

Nauroi ilkimys isäntä;
nauroi poikanen mukana.

Työntyi töihinsä isäntä;
poika tuota katsomahan.

Tahtoi ärjäistä isäntä,
mutta poltti poian katse;
käski piskin pirttihinsä.

Nousi poika porstuahan,
tuosta suurehen tupahan.

— Renen hylky kynnyksellä?
Rirkui kiukkuinen emäntä,
lieden luona leiskavainen.

— Hylkiö hyvän jumalan.

— Mitä vailla, mieron vanttu?

— Hyöyryttä hyvän emännän.

Vaikeni paha emäntä,
käski poian kätkyelle.

Rävi poika kätkyelle,
liekutteli, souatteli,
nukutti isännän lapsen.

Sai poika talosta työtä:
aamulla emäntä älhö
kantoi luokse kyntökengät,
riihiryysyt rikkinäiset,
käski: Karjan kaitsentahan!

Puki poika vaattehensa,
tuli kuin lintujen pelätti.

Otti vitsan viis-sylisen,
kävi karjansa etehen.

— Mi on kumma kulkemassa?
Kyseliväät vanhat lehmät,
sonnit katsoi alla kulmin,
nuoret lehmät naureskeli.

Vinha'utti vitsallansa;
eipä karja päätä käännä.

Vinha'utti toisen kerran —
vanhat lehmät kyljen käänsi.

Roha'utti kolmannesti —
sonnit sarvensa ojensi.

Ei karja pihasta lähde;
tarvitaan emännän taiaat.

Saatiin karja korpitielle,
vaan täällä tenän tekevi:
Asettuvi seisomahan
pienen poian ympärille:
vanhat kellokkaat etehen,
sonnit sarvekkaat sivulle,
hiehot talvenvanhat taakse.

Jo nyt joutui paimenpoika
karjansa nolattavaksi!

Miten vastahan nolaisi?

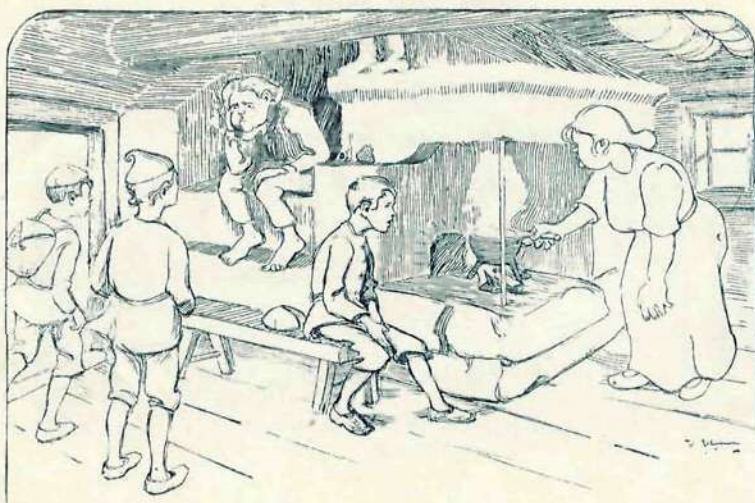
Rääntyy: on selän takana
puu pitkä, tukeva oksa,
siihen kiipee, siihen jääpi —
kunnes karja karsassilmä
kääntyy, lähtevi salolle.

Siten vastahan nolasi.

Päivänäpä seuraavana
kokee karja toista juonta:
osa kulkee oikotietä,
toinen korpirannaksia,
yksi sieltä, toinen täältä —
jotta eksyis paimenpoika.

(Loppu kahden lenden takana).

»Hm — vai niin — olen ollut hiukan huonoissa väleissä kaupunkilaisten kanssa. Ne ovat maalla niin tyhmänylpeitä, — mutta ehkä te olette toista maata. . . Minä lähden oppaaksenne! Olen Nyyrikki — kättä päälle!»

»Onko sinne vielä pitkältäkin?» uteli Kalle.

»Nyt se vasta matka alkaakin. — Mutta mitä mä näen: tähän olette vielä kaupunkilaishepenissä! Ei — virsussa täällä vipsutellaan, rohtimissa ropsutellaan. Odottakaapas hiukan!» sanoi Nyyrikki ja pyyhkäisi tummaan kuusikkoon.

»Sepä lystikäs poika!» kehasi Heikki.

»Kun ei vain kujeilisi kanssamme», epäili Kalle.

Mutta Nyyrikki oli siinä silmänräpäyksessä jälleen heidän luonaan.

»Kas niin. Nyt sukkelasti herraus metsään. Ensin selin aurinkoon — sitten tämä mekko ylle, kun minä sanon: hep! — sitten pöyräys ympäri — ja tämä lakki päähän, kun sanon toisen kerran: hep! — taasen pöyräys — ja virsut jalkaan — kas näin! —, kun sanon kolmannen kerran: hep!»

»Mitä merkitsee tuo hep?» kysyi Kalle pelokkaana.

»Älä sinä huoli siitä, tee kuten käsken», sanoi Nyyrikki ja luki harvaksen: »hep! — hep! — hep!»

»Ah!» huudahtivat pojat kuin yhdestä suusta.

»So so, ei mitään ilveilyjä! Nyt eteenpäin!» komensi Nyyrikki.

Ilta alkoi jo hämärtyä, kun he saapuivat suurelle pihalle, jota vankat rakennukset ympäröivät.

»Nyt olemme Karhulassa», ilmotti Nyyrikki.

Talon vanha naispalvelija Löntys kehotti heitä astumaan pirttiin. Pojat seurasivat kehotusta, mutta eivät tavanneet sen enemmän Ukko kuin Akka Karhuakaan kotona. Yksin vanha miespalvelija Köntys loikoili kauheissa hammastuskissa uunilla. Hän sai sentään kerrotuksi, että talon ainoa poika, Tummaturkki, oli hävinnyt jäljettömiin ja että Ukko ja Akka olivat siitä saakka kuin mielipuolet erämaita kiertäneet.

»Ettekö osaa edes arvella, mihin Tummaturkki on joutunut?» kysyi Nyyrikki osaaottavasti.

»Kyllä paljonkin — olemmehan jo monen sukupolven ajan olleet ilmivihassa onnelaisten kanssa», sanoi Köntys alakuloisesti.

Heikki oli vähällä sanoa jotain varomattontta, mutta Nyyrikki tuuppasi häntä ajoissa kylkeen ja virkkoi:

»Kelpo naapureita.»

»Niin ovat. Peltomme ja asumalamme ovat anastaneet ja nyt vainoavat meitä viimeiseen vereen saakka!» — Vanhuksen silmät salamoivat ja hänen äänessään väräsi vanha perintöviha.

Mutta vähitellen solui puhe toisille toille ja illallista syödessä oli mieliala jo melkein iloinen.

»Syökää pojat!» kehotteli Köntys ja katseli vesi kielellä, miten vieraat pistelivät hänen mieliherkkujaan: muurahaisenmunapiirakkaa ja häränhöntälientä.

Syötyänsä menivät toverukset aitan luhtiin nukkumaan. Mutta jo aamulla aikaiseen heräsivät he kummalliseen kuhinaan ja kukerrukseen, joka tuntui täyttävän koko äärettömän salon. Reippaasti laskeutuivat he alas pihalle. Aurinko kiipeili vielä metsän rannalla, kun he jo jättivät nukkuvan talon ja lähtivät eteenpäin.

»Nyt ne hunajakahvit jäivät», sanoi Nyyrikki.

Mutta toiset eivät kiinnittäneet siihen ollenkaan huomiotaan, sillä nuoren Tummaturkin onneton kohtalo alkoi kiertää heidän aivoissaan. Köntyksen puhetta onnelaisista he eivät ottaneet uskoakseen. Siinä täytyi olla joku erehdys.

Käveltyään jonkun matkaa he tapasivat pahanpäiväisen talorähjän. He aikoivat poiketa siihen sisälle saadaksensa jotakin juotavaa, mutta huomattuaan, että talon likaiset kakarat olivat ikkunassa irvistelemässä, he kääntyivät takaisin.

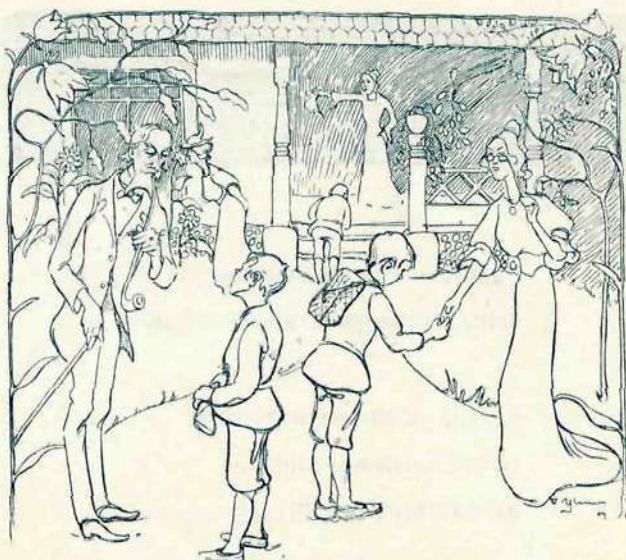
»Kylläpä oli ilkeitä lapsia!» ihmetteli Kalle.

»Sellaisia ne ovat Sutelan penskat aina olleet», sanoi Nyyrikki naurahtaen.

Vähitellen alkoivat maat tulla alavammiksi, maisemat surullisemmiksi. Nyyrikki ilmotti, että ne olivat jo Kurkelan ulkoniihtyjä. Pian seisoiivat he laajan lakeuden laidassa, jommoista kaupungin pojat eivät koskaan ennen olleet näneet.

»Nyt virsut kainaloon ja housut makkaraksi», komensi Nyyrikki, »tässä alkaa toinen tanssi!»

Pojat tekivät kuten neuvottiin. Ja hetken päästä oli juoksu-hyppy täydessä käynnissä.

»Hei, tämäpä on hauskaa!» huusi Heikki ihastuneena.

Mutta Kallen lyhyet säät eivät kestäneetkään moista kurssia. Hän päästi yht'äkkiä kimakan huudon, ja kun toverit kääntyivät katsomaan, näkivät he hänen pulikoivan suonsilmässä. Märkänä ja mutaisena aina korviin saakka kiskoivat he hänet kuiville. Ja pienen siistimisen jälkeen oli Kalle mies niinkuin toisetkin, joskin hieman varovaisempi.

Aikansa juostuaan pojat tulivat jonkunlaisen saaren rantaan. Siellä oli koko Kurkelan herrasväki tulijoita vastassa, sillä kesänaikaan ei kukaan kulkenut Kurkelan kautta. Siinä oli kunnianarvoisa herra Kurki pitkin letkupiippuineen, oli puolitusinaa riilinnokkaisia Kurki-tätejä, kevytkenkäinen ja veikistelevä Kurki-neiti Heippana, sekä monta muuta perheen mies- ja naispuolista sukulaista.

Rouva Kurki seisoj verannalla huutoon nenäliinalaan. Kun seurueet olivat tutustuneet, sanoi herra Kurki:

»Mammalla taitaa olla aamiainen pöydässä — tehkää hyvin!»

Herrat tarjosivat käsivartensa naisille, ja kohta istuivat ystävämme Kurkelan herraskaisessa pöydässä yhdessä talon väen kanssa. Oli siinä ruokaa senkin seitsemätä lajia, niin arkipäivä kuin olikin: kämmenjuuripyreitä, onkimatomakkaroita, sammakonkaviaaria ja muita herkkuja, joiden nimistä pojilla ei ollut aavistustakaan. Ja rouva Kurki pyyteli vielä talon puolesta anteeksi, että räätit olivat ylivuotisia!

»Ei mitään valittamista», tuumi Heikki ottaessaan kolmatta lautasellista mitä hienointa karpalokiisseliä.

Syötyään he tarinoivat vielä hetkisen herrasväen kanssa, kunnes Nyyrikki iski Heikille silmää ja he nousivat kiittämään ja hyvästelemään.

»Muistakaa vain poiketa syksyllä tänne!» huusi rouva Kurki vielä heidän jälkeensä.

»Kyllä tullaan!» kirkasivat pojat täysin keuhkoin ja heiluttivat lakkejaan.

Hyppy-juoksu onnistui mainiosti. Kallekin käytteli koipiaan entistä ehommin, joten Heikin varotus

— pidä vaari! — oli tuiki tarpeeton. Kuivalle maalle päästyään istuivat he hiukan hengittämään.

»Oli se mukava talo», sanoi Kalle ihmetellen.

»Paras talo koko matkan varrella», vahvisti Nyyrikki.

»Taitavat olla hienoa väkeä?» arveli Heikki.

»Ovat — asuvat talvetkin ulkomailla. Ja siellähän se taitaa koko suku olla peräisinkin. — Mutta ei matka istuen etene!»

He päättivät mennä Kiiskilään yöksi. Olsihan siinä sitä ennen ollut Hirvelän kartano, mutta kun siinä asui sukuylpeitä kreivillisiä, ei heitä haluttanut sinne poiketa.

Päivä pyrki jo iltaan, kun he vihdoinkin huomasivat Kiiskilän ikkunat kimaltelevan koivujen välistä. Moista hiljaisuutta ja rauhaa eivät ison kaupungin lapset koskaan olleet nähneet. Ihastuksesta sanattomina laskeutuivat he ruskealle rannalle, jonka yli riippakoivat kuvaansa kurkistelivat.

»Voi teitä kaupunkilaisraukkoja», sanoi Nyyrikki katsellessaan heidän liikutustaan.

Mutta pian kallistui heistä yksi toisensa jälkeen lämpöiselle hiekalle ja nukahti ennenkun toisetkaan ehtivät sitä huomata.

Mutta Kiiskilän nuoret eivät mennekään maata. Kesäyön hienossa hämyssä uivat he rantaan ja lauioivat poikasille:

Uinukaa, uinukaa,
aallot soivat rauhaa,
kun ne rantaa ruskeaa
suutelee ja pauhaa.

Uinukaa, uinukaa
elon kukkais-unta:
silmät aukee, katoaa
sadun valtakunta . . .

Kun he aamulla heräsivät, oli heidän silmänsä kyynelissä. Kaihomieliin ja vähän. päästä taaksensa katsellen he jättivät Kiiskilän ruskeat rannat. Sieti astua ravakkaan, jos mieli sinä päivänä ehtiä perille. Sentähden Nyyrikki heittäytyi sanattomaksi ja käveli niin tuimasti, että toiset vaivoin perässä kestivät. Siten joutui matka entistä nopeammin.

Puolenpäivän tienoissa he tulivat isolle niitylle, missä tuhannet kirkkahat sinikkelot keinuivat hiljaisessa tuulessa. Kalle sattui koskettamaan erästä niistä, ja se helähti kuin hopeatiuku. Tuhannet muut kuulivat sen, ja siinä silmänräpäyksessä alkoi hiljainen soitto ja hyminä. Heikki ja Kalle seisovivat hämmästyneinä, mutta Nyyrikki naurahti ja sanoi:

»Niin se on. Kun minun tamineissani tallustatte, avautuvat silmänne ja korvanne.»

»Mutta tämä ihana soitto?!» sanoi Heikki katsoen kysyvänä Nyyrikkiin.

»Tämä on ikivanha kevätlaulu, vanhan mestarin säveltämä, jota soitetaan aina uusilla kelloilla. Sentähden se on niin ihana. — Mutta nyt hyvästi, ystävät! Tuolla on Onnela. Osaatte sinne jo ilman minuakin, — niityn ja pellon poikki vain menette. Tamineenne saatte pitää. Hauskaa kesää!»

Kuin unessa painui Nyyrikki takaisin metsään, mutta pojat astuivat niityn poikki sinikkelojen soit- taessa . . .

(Loppu kahden lehden takana.)

Vaan kun pieni paimenpoika
pysyi vanhimman perässä —
turhiks raukes tuokin keino.

Päivänäpä kolmantena
kulkee karja jo kujeitta. —

Paimenen pahempi kiusa
ompi Rarppa, karjakoira,
se kun aamut, päivät, illat
kirhentelee kintereillä,
sallis ei perästä tulla.

Mikä tuon lepyttelisi?

Laatii päivänä eräsnä
pajupillin, paimensoiton,
luikahuttaa, huikahuttaa.

Rarppa, kummulla lepäävä,
toisen silmänsä avaapi,
kohottavi toisen korvan.

Paimen vielä piipahutti,
soittaa sorjemmin, pitemmin;

Rarppa nosti toisen korvan,
siristi molemmat silmät,
haukahtaapi, uikahtaapi.

Paimen soitti kolmannesti,
soitti sorjimmin, paraiten. —

Rarppa kummulta kavahtaa,
hyppi hyrränä aholle,
ulvahti ilo-ulinan,
käypi maassa kierimähän . . .

Siitä ast' on karjakoira
pojan ystävä parahin.

Rulki vuotta kymmenkunnan
poika paimenna talossa —
kiusaajat salolle saapi.

— Miksi palvelet petoja,
hukanheimoja hyvität,
jätä; lähde ihmisihin!
ehdottavi ensimmäinen.

Paimen tuota tuumimahan:
muistavi isännän ärjyt,
kylmät katsehet emännän,
kaikki katkeroivat hetket.

— Hyvästi, kirotut! Lähden!
Päätti; kuitenkin kysyvi:

— Vaan jos hukkien perästä
kontioita kohtoaisin?

— Ensi kelkkahan en istu!

Tuli toinen, houkutteli:

— Tule rantoihin merien,
virtain suurten suistamoille, —
toki siell' on toisenlaista!

Taasen paimen kaikki muisti,
taasen kiroo kohtalonsa;
kuitenkin ajattelevi:

— Tääll' on suuret metsämeret,
tääll' on vapaat tuulten virrat;
toki siell' on toisenlaista,
mutta ei tämätapaista;
siell' on väljyyttä väelle,
mutt' ei yhdelle sijoja!

— Enpä toistakaan totelle!

Tuli kolmas, kiehtoellen:

— Täällä ummehdut yhäti,
tääll' ei tiedetä sinusta, —
turhaan tääll' ikäs kuluvi;
lähde vuorien laelle!

— Täällä ummehdun kylille,
mutta itselle avaudun;
tääll'en vuoria tavanne,

mutta korpehen syönnyn;
täällä aikani kuluvi,
mutt'ei mieli vanhettune —
mene pois! En lähde täältä!

Jäipä pieni paimenpoika
korpehen koko iäksi.

Ruoltua isännän kurjan
sekä ilkeän emännän
jäi talo pojan omaksi.

Ruoltuapa korvenmiehen
kasvoi kuusi kukkapäinen
hänen hautakummullensa —
oivaksi opastajaksi
korven muille paimenille.

Tivo Härkönen.

Västäräkki tuli heitä vastaan.
 »Tilitt tilitt . . .» hoki se ahkeraan.
 Pojat ymmärsivät olevansa perillä.
 Pelto oli juuri kynnetty, niin että mustanpuhuva
 multa vielä höyrysi.

»Onkohan tämä Onnelan pelto?» kysäsi Kalle.
 »Tilitt tilitt», sanoi västäräkki juostessaan vakoa
 pitkin. »Ettekö tunne mullan tuoksua? Eikö kevät
 ole mielestänne kylliksi ihana? Tilitt!»

He astuivat rohkeasti puutarhaan, missä kirsikka-
 ja omenapuut parhaillaan kukkivat ja tuhannen-
 tuhatta mehiläistä hyrisi ahkeruuden ääretöntä hym-
 niä. Punaisesta tuvasta puitten takaa kuului kirkas
 lapsen ääni:

»Isä! Eikö vieraitamme vieläkö näy? Kahvini
 jähtyy uudelleen.»

»Ei näy, lapseni», vastasi syvä miehen ääni pensas-
 tosta. »Ehkä lienevät poikarievut metsään tahi
 rannalle uinahtaneet.» *Vilku Joukahainen.*

Lapsi ensi askelta
 ottaa taaton keralla.
 Ensi askel paha on,
 lapsi vielä voimaton.

Toinen askel varmempi,
 kaatuminen opiksi.
 Nouse lapsi uudestaan
 äidin luokse astumaan.

Kolmas askel parahin,
 pääsit äidin sylihin!
 Siinä onkin matkan pää
 lapsen pienen levähtää.

Aapo P.

Tepun joulu.

Mitähän nyt on tulossa? Emäntäni puuhaa ja puhdistaa talon joka nurkan. Kaikki kiiltää ja hohtaa, ja kaikki ihmiset näyttävät iloisilta ja tyytyväisiltä.» Näin miettii Tepu, perheen pieni koira. Mutta kohta saa se muuta ajattelemista.

Eteisestä kuuluu raskasta astuntaa ja kummallista laahustamista. Tepu syöksyy ovelle vimmatusti haukkuen. Kolina eteisessä lähenee, ja Tepun kiukku yltyy. Ovi työnnällettiin auki ja —! Tepu luikki häveten tilalleen, sillä tulija oli Tepun isäntä, joka laahasi suurta, viheriäistä, hyvältä-tuoksuvaa kuusta. — Nyt asiat äkkiä selvisivät Tepulle. Iloisesti heiluttaen häntäänsä eli »töpöään», kuten sitä jokapäiväisessä puheessa kutsuttiin hännän katkaistun muodon tähden, se juoksi kuusen luo, haisteli, heilutteli »töpöään» vielä kuusellekin ja hyppi iloisesti lapsia vastaan. »Nyt on joulu, nyt on joulu», vikisi se, ja mieleen juohtui kaikki joulun suloisuudet makeisineen, lahjoineen ja — kylpyineen. Kas, se kylpy, sepä se oli Tepun mielestä kaikkein paras ja tärkein, sillä Tepulla oli äärimmäisyyteen saakka kehittynyt puhtauden aisti. Kiireen kautta keittiöön muistutamaan emäntää tästä asiasta. Tepun päästyä sinne seisoi emäntä laskemassa kuumaa vettä soikkoon.

»Olisikohan emäntä jo valmistamassa kylpyä näin keskellä päivää», ihmetteli Tepu. »Ei, täytyy kiireesti kiertää emännän eteen kysymään».

Siinä Tepu seisoo katsoen kysyvästi emäntänsä silmiin, mutta tämä ei ollut huomaavinaan elukkaa. Silloin Tepu nostelee levottomasti jalkojaan, niin että kynnet napsavat korkkimatolla. Emäntä kohottaa-kin jo silmänsä työstään ja nyökkää päätään. Tepu riemastuu, heilauttaa muutaman kerran »töpöään» ja

paneutuu pitkäkseen soikon viereen odottamaan pää etukäpälien nojassa. Mutta kauan ei sen kuuma veri anna sille rauhaa. Pitää nousta ja kierrellä soikkoa. Tuo veden sekoitus kestää niin kovin kauan. — No, nyt viimeinkin emäntä koettaa vettä kädellään ja sanoo:

»Tepu saapi tulla.»

Varovasti panee Tepu käpälänsä veteen ja istuutuu sitten lämpöiseen, suloisesti höyryävään kylpyyn. Saippua peittää koko ruumiin. Kaikkialle se kuohuu ja pihisee. Tepu on jäykkänä ja kääntää itseään aina tarpeen mukaan. Kohta on kaikki hangattu, ja valkea karva hohtaa puhtautta. Mustat läiskät valkoisessa, kiiltävät kuin silkki. Sitten kuivataan. Oh miten hyvältä ja suloiselta se tuntuu!

Nyt on Tepu valmis joulua vastaan ottamaan. Se lähtee kiireesti tilalleen ja aikoo käydä nukkumaan. Mutta ei, ei sille nyt vielä voi paneutua maata. Taas Tepu juosta kipittää emännän luo, katsoo ja katsoo emäntää silmiin, kunnes tämä huomaa, että Tepu on jotain vailla.

Emäntä lähtee katsomaan, minne Tepun tie vie. Se vie suoraan tilalle, ja siihen Tepu katsoo hyvin tyytymättömänä. Emäntä pöyhentää sitä ja luulee asian olevan sillä autetun. Mutta ei. Tepu katsoo niin pyytävästi silmiin ja viimein nuolee se valkoista rintaansa ja vähän käpäliään, menee tilalle ja on paneutumaisillaan nukkumaan, mutta juoksee taas pois ja nuoleksii itseään sieltä täältä.

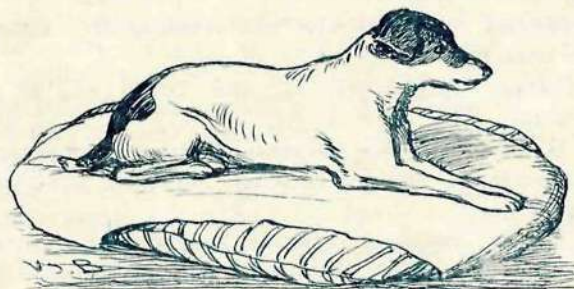
Nyt selveni asia emännälle. Hän ottaa puhtaan lakanan, levittää sen Tepun tilalle, ja Tepu ei enää malta odottaa, vaan tunkeutuu jo väkisin sille. Se nuolee emännän kättä ja tyytyväisesti huoahtaen paneutuu pieneksi kääroksi nukkumaan.

Nyt on Tepulla joulu.

Kuusi lemuaa. Vuoteella tuoksuu puhtas, valkosen lakana ja joka karvanjuuressa on puhtauden haju, ja sitäpä Tepu rakastaa.

»Niin, nyt on joulu!» huokaa Tepu tyytyväisenä ja kääriytyy vielä pienemmäksi näyttääkseen, että tah-
too olla rauhassa joulun herkkuja odotellessaan.

Aina Elisabeth.

Hei, sukkela sukseni!

Hei, sukkela sukseni, sujuos sa,
lumipuhdasta tannerta riennä!
Niin ilma on kirkas ja kuulakka,
ja pilvet ei taivasta liennä.

Kas kuinka se hohtavi hopeelta
tuo aukea kukkulan harja!
Ja korpi se on niin juhlaista,
on härmeessä puiden sarja.

Hei, sukkela sukseni, tuonne päin!
Sen hangella' helmet hohtaa!
Keli oiva on. Kas, kuin se luistaa, näin!
Nyt tiemme se töyräälle johtaa.

Oi, tässäpä mäki on mainio,
ja hyppyri alhaalla tuolla.
Yks, kaksi, kolme. Nyt laskemme jo!
Jos kaatuis —? No tuosta ei kuolla!

Miten kaunis se meillä on syntymämaa,
ja niin raikas on luonnon kieli.
Sen ääntä kun usein kuulla saa,
niin puhdasna säilyvi mieli.

Hei, sukkela sukseni, sujuos vaan,
lumipuhdasta tannerta riennä!
Ei huolenpilvi ainoakaan
elon kirkasta taivasta liennä.

Helmi Auvinen.

Kuinka Teppo pääsi kouluun.

2-näytöksinen leikki. Kirj. *Immy Hellen.*

Henkilöt: Mestari Tallus, kyläsuutari. — Teppo, oppipoika. — Männistön Miina, koulutyttö. — Aholan Anni, koulutyttö. — Kantolan Kalle, koulupoika. — Tikkalan Tommi, koulupoika. — Männistön isäntä. — Koululapsia.

1:n näytös.

Kyläsuutari istuu matalan työpöytänsä ääressä paikaten kenkää. Hänellä on silmälasit nenällä, naskali kädessä ja navakasti naputtelee hän kengän kärkeä pitkään pikilankasilmäisten välillä. Oppipoika istuu häntä vastapäätä samassa työssä, mutta unohtaa usein naskalinsa ja tuijottaa pihalle ikkunasta. On ilta. Lamppurämä palaa pöydällä. Huone näyttää köyhältä.

Mestari. Joko taas laiskottelet, poika? Anna vasaran paukkua ja pikilangan soida, taikka saat polvihihnasta. (Poika ahkeroi hetkisen, mutta jää taas tuijottamaan ikkunaan).

Mestari. Ja mitä olet näkevinäsi siellä? Pimeä on kuin pussissa.

Teppo. Ettekö näe, kuinka kirkas tuli sieltä hohtaa?

Mestari (vilkasee ikkunaan korjaten silmälasiaan). Kannattaapa sitäkin katsella! Mikä lie mustilaisnuotio.

Teppo (innostuen). Se on koulusta. Siellä vietetään luciajuhlaa, kynttilät palavat kuusessa ja

kaarissa ikkunoilla, lapset laulavat ja leikkivät kuusen ympärillä . . .

Mestari (keskeyttäen). Ohoo, ohoo, riittää, riittää! Paljonpa sinä tiedätkin niistä asioista. Mutta tiedätkös, kuinka kunnan korko syntyy saappaaseen?

Teppo (rukoilevasti). Mestari, päästäkää minut sinne edes hetkiseksi . . .

Mestari. Oletko suunniltasi? Joulu on ovella ja puolet kylää on vielä vailla joulukenkkiä.

Teppo. En menisi sisäänkään, seisaisin vain hetken lumihangessa ikkunan takana.

Mestari. Vaiti, älä kiusaa minua. Annas kun lasken: Anttilan isäntä, Manulan Miina, Aholan Anni, Tikkalan Tiina, Repolan renki, voi mihin joudun! — Sinun apusi ei paljoa maksa, enkä minä öisin valvoa jaksa.

Teppo. Mutta minä jaksan. Minä lupaan tehdä kokonaisen kenkäparin ensi yönä, jos nyt päästätte.

Mestari. Sinä olet kiittämättömin nulikka maan päällä. Enkö korjannut sinua lumihangesta, johon

olisit paleltunut kuin torakka. Enkö ole pitänyt sinua kuin omaa lasta, enkö ole opettanut sinulle kunnan ammattia, ja kun kuolen, saat vielä peräi lestini ja naskalini. Mutta sinä tahdot lyöttäytyä huonoon seuraan ja laiminlyöt velvollisuutesi.

Teppo (kavahtaen pystyyn). Huonoon seuraan! Lyökää minua polvihihnalla, mutta älkää sanoko koululapsia huonoksi seuraksi.

Mestari. Kas, kas, oletpa sinä miestä! Minä vihaan heitä, sillä he ovat panneet sinun päähäsi hullutuksia.

Teppo. He ovat panneet minun päähäni tiedonhalua.

Mestari (nauraen). Niinkuin hekin jotain tietäisivät. Tyhjäntoimittajia he ovat, laiskureita, nokkaviisaita visapäitä. Ja mitä he osaavat? Kulluttaa kenkiä. Mutta olenpa varma siitä, ettei yksikään heistä osaisi lyödä ainoatakaan naulaa kenkän pohjaan.

Teppo. He osaavat muuta sen sijaan.

Mestari. Soittaa suutansa. Älä puolusta heitä, minä raivostun, jos puolustat heitä.

Teppo. Te unohtatte, että Kantolan Kalle osasi hakata puita meille, kun molemmat olimme sairaina, ja Männistön Miina osasi keittää hyvää veliä.

Mestari. Joutavia. Sellaista osaa tyhmin tompeli.

Teppo. Mutta ei ole kaikilla sitä mieltä.

Mestari. Älä viisastele. He panevat tyhmyyksiä sinun päähäsi ja senvuoksi minä vihaan heitä. Tulkootpa vain tänne, niin saavat maistaa polvihihnaa.

Teppo Säästäkää polvihihnanne minua varten. Ettekä te uskaltaisikaan lyödä heitä.

Mestari. Rohkenetko sanoa minua pelkuriksi? Minä en pelkää ketään enkä mitään . . . (saa yksänkohtauksen). Ja minä teen vielä sinustakin rohkean miehen. Pienenä sinä pelkäsit pimeässä. Tahdonpa koetella, onko sinussa vielä sitä vikaa.

Teppo. Kun siunaa itsensä, ei tarvitse pelätä mitään.

Mestari. Hyvä, hyvä. Nyt on pimeä ilta. Sinä tiedät, missä Männistön tallinylinen on?

Teppo. Tiedämpä hyvinkin. Pienenä leikkittelin siellä usein kylän lasten kanssa tuoksuvilla heinillä.

Mestari. Nyt siellä on katto täynnä riippuvia lammasnahkoja. Tuopas sieltä yksi, niin sanon sinua miehenaluksi.

Teppo (kavahtaen pystyyn). Tarkotatteko, että varastaisin?

Mestari. Tarkotan, että näytät, ettet pelkää pimeässä.

Teppo. Kun siunaan itseni, en pelkää. Sen olen oppinut koululapsilta.

Mestari. Tuo tänne lammasnahka, niin uskon.

Teppo. Pimeyttä en pelkää, mutta varastamista.

Mestari. Sitä minä en usko. Eipä ole kauan siitä, kun hämärissä juoksentelet ihmisten naurismaissa ja toit kantamuksesi nutturasi alla. Pimeässä et milloinkaan uskaltanut mennä.

Teppo. En ymmärtänyt silloin.

Mestari. Kyllä opetan ymmärtämään. Tuo tänne lammasnahka, taikka polvihihna soi! En tahdo kasvattaa sinua pelkuriksi.

Teppo. Sitä en milloinkaan tee.

Mestari (ravistaen Teppoa niskasta). Vai alat sinä niskotella. Sitä ovat koululapset sinulle opettaneet, kelvottomat.

(Hän heiluttaa polvihihnaa ilmassa ja on lyömäisillään, kun ikkunan alta alkaa kuulua heleää laulua):

»Jouluyö, juhlayö,
päättynyt kaikk' on työ.
Kaks' vain valveill' on puolisoa
lapsen herttaisen nukkuessa
seimikätkyessään.»

(Ällistyen päästää mestari Tepon rauhaan. Poika hyrähtää itkuun).

Mestari (vavisten). Mitä luulet sen olevan?

Teppo (kuivaten silmiään). Se on enkelten laulua.

Mestari (vavisten yhä enemmän). Mistä sinä sen tiedät?

Teppo. Enkelit puolustavat viattomasti kärsiviä. (Lapset laulavat yhä).

Mestari. Mistä sinä sen tiedät?

Teppo. Sen olen kuullut koululapsilta. (Laulu helisee yhä. Mestari hiipii piiloon nurkassa riippuvien vaatteiden taa).

Teppo. Pelottaako teitä. Siunatkaa itsenne, niin ette pelkää.

(Laulu lakkaa ja lapsilauma sylvähtää sisään).

Kännistön Kalle. Sepä onnellista, että olet yksin. Meitä pelotti vähän tiellä. Pelkäsimme mestarin polvihihnaa.

Männistön Miina. Me tulimme laulamaan sinulle, kun et tullutkaan juhlaan. Eikö hän taaskaan päästänyt sinua?

Teppo (on ryhtynyt työhönsä). Meillä on joulu-kiireitä.

Aholan Anni. Teet meille joulukenkiä, siksi olemme säästäneet sinulle vähän makeisistamme, joita saimme koulun kuusella. (Lapset latovat Tepon eteen vehnäsiä ja omenoita).

Teppo (hämillään). En minä niin paljoa . . .

Kännistön Kalle (reippaasti). Pistele pois, niin jaksat nakutella.

Männistön Miina. Ja tästä saat »Joulupukin». Siinä on kaunilta kuvia ja siinä puhutaan Tepponimisestä pojasta, joka ei päässyt kouluun, mutta joka kumminkin opetteli lukemaan.

Aholan Anni. Se on juuri kuin sinusta.

Teppo (ihastuen). Tätä minä luen yöllä, kun mestari nukkuu.

(Säikähtää sanojaan ja katsahtaa peloissaan nurkkaan).

Tikkalan Tommi. Ihmiset sanovat, että mestari Tallus on paha mies ja että hän usein lyö sinua polvihihnalla. Onko se totta, Teppo?

Teppo (arasti). En tiedä, minäkin niskottelen usein.

Aholan Anni. Ja ihmiset sanovat, että hän pimeinä syysiltoina hiiviskelee ihmisten tallinylisillä, ja että sieltä silloin aina katoaa joku lammasnahka. Sellaisesta hän voisi joutua vankeuteen.

Teppo. Voi, älkää nyt. Luulin enkelien laulavan, kun kuulin teidän äänenne ikkunan takaa.

Männistön Miina. Ei kiusata Teppoa.

Tikkalan Tommi. Yhtä asiaa kuitenkin kysyn. Voitko sanoa, Teppo, minkätähden hän oikeastaan vihaa meitä koululapsia?

Teppo. Hän sanoo teidän panevan minun pääni tyhmyyksiä. (Lapset nauravat yhteen ääneen).

Tikkalan Tommi (iloisesti). Eikö muuta? Kukatiesi hän onkin oikeassa. Me soisimme sinun istuvan kirjan ääressä eikä lestin.

Teppo. Hän on opettanut minulle kunnan ammatin.

Männistön Miina. Siitä olemme hänelle kiitollisia. Sinusta tuleekin hyvä suutari, mutta mestariksi et voi päästä, ellet ole suorittanut kansakoulukurssia. Sen on isä sanonut ja isä tietää.

Teppo (äilistyen). Enkö voi? Onhan mestariinkin päässyt mestariksi, eikä hän ole käynyt kouluu yhtään päivää.

Tikkalan Tommi. Jospa hän ei olekaan oikea mestari.

(Teppo katsahtaa arasti nurkkaan. Mestarin käsi näkyy vaatteitten välistä heiluttaen polvihihnaa).

Aholan Anni. Mutta ehkei sinun muutenkaan tee mielesi kouluun.

Teppo. Josko tekee? Mutta meillä on tuskin varaakaan.

Kanniston Kalle. Ole huoleti siitä. Ihmiset sanovat, että hän on vanha saituri ja että hänellä on rahaa enemmän kuin kukaan tietää.

Männistön Miina. Älkäämme puhuko pahaa poissa olevasta. Nyt laulamme vielä Tepolle Joululaulun ja sitten lähdemme pois, ettemme estä häntä täyttämästä velvollisuuttaan. (Laulavat).

»Maa peittyi tähtivyöhön,
maailman keskiyöhön
:: on noussut aurinko ::
Maa mont' on lahjaa saanut,
vaan lahja suurin maannut
on seimess' ammoiden jo».

(Teppo kuuntelee hartaana).

Männistön Miina. Kas niin, nyt te toiset saatte mennä kotiin. Aholan Anni, Kanniston Kalle ja minä jäämme tänne tekemään vähän joulusiivon apua, kun olemme häirinneet Teppoa työssään.

Lapset. Hyvästi, Teppo, hauskaa joulua!

Teppo. Hyvästi, kiitoksia käymästä!

(Lapset lähtevät. Teppo painuu työhönsä. Miina alkaa pestä pataa liedellä, Anni lakasee lattiaa).

Kanniston Kalle (etsien seinivieristä). Missä kirves on? Löisin vähän joulupuita.

Teppo (säikähtäen). Kaikkiialla muualla paitsi ei peränurkassa.

Kalle. Mitä tarkoitat? Olisiko sama kirves kaikkiialla yhtäikää — minä en näe sitä missään.

Teppo. Minä tarkoitan, että minä kyllä etsin sen. (Kalle lähenee peränurkkaa, missä mestari on piilossa. Teppo vetää hänet pois ja vetää kirveen vuoteen alta). Tässähän se on. Oletpa kiltti, kun autat meitä. (Kalle lähtee kirves kädessä. Teppo painuu työhönsä. Anni lähenee laastessaan peränurkkaa).

Anni (säikähtyneenä). Minua pelottaa . . . peränurkassa on jalat.

Teppo. Siellä on vain mestarin vanhat saappaat, mutta niitä pitää kunnioittaa. Älä lakase peränurkkaa. (Tekee työtään, Anni lakasee).

Miina (tehden tulta). Panisinko jo tulelle velli-veden? Luuletko mestarin pian tulevan?

Teppo (epäröiden). En tiedä, en tiedä ensinkään.

(Kalle tulee sisään pilkotuita puita käsivarrella ja alkaa latoa niitä nurkkaan).

Kalle. Ettepä usko, minä olen keksinyt keinon, miten saamme hänet päästämään Tepon kouluun.

Miina. Sepä hauskaa, kerro.

Kalle. Me peloitamme häntä. Hän on pahanpäiväinen pelkuri.

Anni (säikähtyneenä). Saapas polki jalkaa nurkassa.

Kalle. Hän pelkää aina hautuumaan ohi kulkeissaan, luulee näkevänsä aaveita.

Miina. Niin, se tulee tietämättömyydestä.

Anni. Tahi hänellä on paha omatunto.

Kalle. Minä pukeun aaveksi ja pakotan hänet lupaamaan Tepon kouluun.

Anni. Taas saapas polki jalkaa nurkassa.

Miina. Minäpä tiedän paremman keinon. Me taivutamme hänen sydämensä hyvyydellä. Opettaja on sanonut, että hyvyys kuitenkin vihdoin voittaa. Sinä Kalle käyt joka päivä pilkkomassa puita ja Anni ja minä käymme tekemässä puhdasta . . .

(Nurkasta kuuluu pidätettyä yskää).

Anni. Saappaat yskivät.

Mestari (hyökäten esiin). Vai puhdasta! Minun täällä on puhdasta tehtävä. (Alkaa heiluttaa polvihihnaa). Minä näytän, kuka tässä on pelkuri. Kyllä minä teidät, mokomat enkelit . . . enkä ikinä päästä Teppoa kouluun.

(Lapset pakenevat).

Väliverho.

2:nen näytös.

Sama huone. Mestarin paikka on tyhjä.

Teppo (istuu työpöydän ääressä polvella rikkinäinen kenkä, lukee Joulupukista): »Tepon täytyi päivät pitkään punoa pikilankaa ja nalkutella kengänpohjia toisten lasten istuessa koulupenkillä» . . . Niin, se on juuri kuin minusta! Jos mestari tie-

täisi, että luen, olisin hukassa, mutta onneksi hän viipyy.

»Koululapset säälivät häntä ja pitivät hänelle koulua sunnuntaisin, kesällä metsässä, talvella asuintuvissa» Sekin on juuri kuin minusta. Ja kuva sitten! Tuollainen kai minä juuri olen, tuollainen pieni nykerönenä. Kuinka somaa nähdä oma kuvansa! (Mestari tulee sisään hiiviskellen ja pistää käärön kainalostaan sängyn alle. Teppo jatkaa lukuaan huomaamatta häntä). »Ei hän mitään niin rakasta kuin kirjoja ja kenties se päivä kerran valkenee, jolloin koulut ovet avautuu . . .»

Mestari (hyökkää Tepon eteen, tempaa Joulupukin hänen kädestään ja heittää sen lattialle). Ei ikinä! Sinä olet pahin laiskuri maan päällä, ja saisitpa kelpo korvapuustin, ellen sattuisi olemaan niin merkillisen hyvällä tuufella. (Teppo painautuu työhönsä).

Mestari. Katso pas pihalle ikkunasta. (Teppo nostaa päätään ja tuijottaa ikkunaan). — No, mitä näet?

Teppo. Pimeä kuin säkissä.

Mestari. Niin, poika, ja minä olen käynyt siellä, jonne sinä et uskaltaisi mennä. Sillä, näes, sinun mestarisi ei ole pelkuri. (Painautuu hänkin työhönsä). . . . Koulun . . . ne panee sinun päähäsi joutavia. Käytä sinä vain navakasti naskalia, poika, niin sinusta tulee mies...

(Oven takaa kuuluu kopinaa ja Männistön Miina tulee arasti sisään. Hän laskee maitokanun kädestään ovipieleen).

Miina. Tulin kysymään, ovatko kenkäni jo paikatut.

Mestari (äreästi). Oma syysi, etteivät ole. Teppo on luonnollisesti lukenut sinun antamiasi loruja ja laiminlyönyt tehtävänsä.

Miina. Ei niillä kiirettä olekaan. Voinhan tehdä askaretta odotellessani. (Alkaa pestä pataa liedellä. Kopinaa oven takana. Kanniston Kalle tulee sisään).

Kalle. Tulin kysymään saappaitani.

Mestari. Kysy Teppo Taitavaiselta.

Teppo. Minä valmistan ne ensi yönä.

Kalle. Ei kiirettä. Voinhan pilkkoa puita odotellessani. (Ottaa kirveen ovinurkasta ja pujahtaa pihalle).

Mestari. Siinä sen nyt näette, kuinka pitkälle kirjatieta auttaa. Nälkään kuolette kuin torakat kirjainne ääressä . . . (Saa yskäkohtauksen).

Miina. (Ottaa tötterön taskustaan ja tarjoo sitä mestarille). Tässä on rintasokuria, minä sain sitä isältä kaupungintuliaisiksi. Se on hyvää yskään.

Mestari. Pidä itse imeläsi.

Miina. Kyllä se varmasti auttaa. (Laskee tötterön pöydälle mestarin eteen). Ja sitten kiehautan maitoa. Äiti sanoi, että minä saan tehdä nimikolehmani maidolla mitä tahdon. (Tyhjentää maitohinkin pataan. Kolinaa oven takana. Aholan Anni tulee sisään).

Anni (puistellen lunta vaatteistaan). Kylläpä saataakin sakealta . . . Isä lähetti kysymään saappaitaan.

Mestari. Kysy Teppo Tietäväiseltä.

Teppo (arasti). Mutta tähän ne lupasitte itse tehdä.

Mestari. Kas, kas, pienokaista!

Anni. Ettepä usko, kun Männistön tallinylisiltä on tänä iltana viety lampaannahka.

Miina. Viety! Ja siitä kun piti tehdä minulle kirkkoturkit.

Kalle (pinoten pilkkomiaan puita uuninloukkoon). Kuka mahtoi olla niin säälimätön Miinaa kohtaan?

Anni. Joka soisi kaikille vain hyvää.

Kalle. Ja aina on valmis palvelemaan kaikkia.

Anni. Männistön isäntä etsii parhaillaan pahan tekijää.

Mestari (kädet vavisten). Mutta

sitä hän ei tule löytämään. Siitä lumisade kyllä pitää huolen.

(Kolinaa portailta. Ovi avautuu ja Tikkalan Tommi käy sisään raskain askelin. Hän on tehnyt itselleen pellavista pitkän parran, joten häntä ei voi tuntea. Mestari pujahtaa pöydän alle).

Tommi. Hyvvee ilto, onko talossa myyvä nahkoja.

Kalle (tarjoten jakkaraa). Käykää istumaan, vieras hyvä.

Tommi. Tielläpä lämmin on ja hyvä. Sitä kun kulokoo kuormineen Kuopiosta asti. Min'oun nähkees nahkakauppias.

Kalle. Kyllä minä Kuopion tiedän. Se on Kallaveden rannalla.

Tommi. Kauniilla paikallapa onni, Puijon juurella. — Mutta onko niitä nahkoja? Minulla nähkees ois kiire, pitääk' tästä vielä ennättee kottiin jouluksi.

Kalle. On kysyttävä mestarilta. Mihin mestari joutui? (Etsii nurkasta). Entisessä pakopaikassaan hän ei ole. (Kumartuu katsomaan pöydän alta). Tähän on kytistynyt. Tulkaa, lapset, auttamaan mestaria pöydän alta.

(Lapset vetävät vapisevan mestarin esiin).

Mestari. Etsin tuolta naskaliani. (Syrjään). Eihän se arvon ollutkaan Männistön isäntä.

Tommi (kumartaen). Min' oun kunniallinen nahkakauppias Kuopiosta, mestari hyvä. Onko teillä nahkoja myyvvä?

Mestari (hätäillen). On kuin onkin ja hyvä nahka onkin. (Ottaa käärönsä vuoteen alta ja pistää sen Tommin kainaloon). Mutta kiirehtikää, kunnan kauppias, ja ajakaa aika vilakkaa, sillä täältä on pitkä matka Kuopioon. (Työntää Tommia ovea kohti).

Tommi. Kah onhan se kiirekkii, mutta ei hengen hättee sentää. Eihän tuota tokkiinsa sikkoo säkissä osteta ja enhän ou vielä rahhookaan antana.

Mestari. Enhän minä tuosta paljoa pyydä; saatte vaikka ilmaiseksi, kun vain riennätte.

Tommi (levittää nahkan lattialle). Oiva nahka, kelpaisi turkiksi vaikka ite moanvaarille. Mittees se mestari tästä tahtoo?

Mestari. Minkä vain annatte, mutta rientäkää, muuten ette ennätä kotiin jouluksi.

Miina (syrjään). Voi hyvänen aika, se on minun nimikkolampaani turkki!

Tommi. Tässä suatte kolome kilisevvöö hoppeemarkkoo. (Mestari pistää rahat taskuunsa).

Männistön isäntä (reippaasti sisään). Hyvää iltata taloon. (Lapset vastaavat tervehdykseen. Mestari on kuin kivettynyt, ja Tommi ihailee lammasnahkaa).

Tommi. Tulloo se moanvaari hyvillie, kun tämän suap.

Männistön isäntä. Mitä arvelet, mies? Aiotko viedä minun lammasnahkani maaherralle?

Tommi. Min' oun rehellinen mies, en minä toisten tavaroa kulettele. Nahan ostin selevällä rahalla mestarilta.

Männistön isäntä. Vai niin on asiat — väärillä on lyhyet jäljet. Jääkää te, kauppias, tänne todistajaksi, minä käyn kutsumassa kons-

taapelin. (Lähenee ovea ja tarttuu ripaan, Teppo, joka on ollut painautuneena työhönsä, rientää hänen luokseen).

Teppo (hätäillen). Älkää menkö, isäntä hyvä.

Männistön isäntä. Mitä, rukoiletko sinä hänen puolestaan? Eikö hän jo ole kyllin sinua kiusannut? Mitä hyvää sinulla on sanottavaa hänestä?

(Äänettömyys).

Teppo (itkussaan). Hän korjasi kerran pienen pojan lumihangesta ja on opettanut hänelle kunnan ammatin.

Kalle ja Anni. Niin, armahtakaa häntä, isäntä. Kaikki tulee siitä, ettei hän ole saanut käydä koulu.

Tommi. Kummoo väkkee! Mitä lapsia sitä työtä, kun rukoilette hairahtunneen puolesta?

Kalle ja Anni (nöyrästi). Me olemme koululapsia.

Männistön isäntä. Mitä Miina sanoo? Hän saa ratkaista asian, sillä turkki on oikeastaan hänen.

Miina (astuu keskelle lattiaa, juhlallisesti). Minä annan annan mestarille kaikki anteeksi sillä ehdolla, että hän päästää Tepon kouluun.

(Äänettömyys. Kaikki kääntyvät katsomaan mestariin).

Mestari (liikutuksen vallassa). Minä päästän Tepon ja tahdon itsekin ruveta koululaiseksi, sillä totta puhuen, tunnen tuskin itä.

Lapset (riemuissaan). Mestari kouluun, mestari meidän toveriksemme!

Teppo. Minä kyllä neuvon teille aakkosia.

Kalle. Ja minä maantiedettä.

Anni. Ja minä luvunlaskua.

Miina. Ja minä kirjojista.

Kaikki. Kuinka hauskaa, kuinka hauskaa!

(Yhtyvät piiriin ja pyöriivät mestarin ympärillä, isäntä ja kauppias mukana. Piirin pysähtyessä astuu Tommi piiriin mestarin eteen).

Tommi (sivaltaen tekoparran leuvastaan). Mutta kun kauppa meni myttyyn, niin minä kaiketi saan takaisin rahani.

Lapset. Tommi! Emmekä me tunteneet sinua.

Tommi. Ilmanhan minä vain koettelin uutta joulutonttupartaani.

Pikku Kertun seikkailu.

Kertun äiti kertoi, että elukat niin pienet, sievät usein heidän aitaustansa varkain kananmunat vievät.

Siitä Kerttu saikin tuumat nähdä nämä keinottelut noiden pikku varkahitten, unohtuivat nuket, lelut.

Pirtissä on hiiren hiljaa. Kerttu hiipii akkunahan, katsoo aittaa mietiskellen, kuin sais oven aukeemahan.

Seinäkello tiksaa, taksaa.
Rissi-Mirrin uni huumaa.
Mummu hyssää pikku veikkaa
eikä arvaa Kertun tuumaa.

Pikku Kerttu puikkii ulos,
mekkosillaan yli pihan,
kepsuttelee aidan luokse,
oven avaa aukki ihan.

Astuu aittaaan, elukoita
etsiin nuuskii joka loukon,
mut' ei näe muuta kuin vain
munavadin, purkkijoukon.

Astuminen, etsiminen
uuvuttaa jo pikku jalkaa.
Vaikk' on vilu, jakkaralle]
istuu, torkuskella alkaa.

(Jatko kahden lehden takana.)

Jyrki oli nähnyt ihmeen. Mies oli ajanut kirkonkylän läpi kahdella pyörällä. Kuin tuuli oli tullut ja kuin myrsky mennyt. Tullessaan se oli näyttänyt kuin suin-päin-juoksijalta, kohdalla ollessaan kuin kepillä ratsastajalta, — ohimentyään kuin päättömältä kanalta. Silmänräpäys vain, ja se oli jo näkymättömissä.

Se vei veljeksiltä sen viikkoisen yöunen. Mikä se oli, — miten se oli mahdollista? Kuinka voi kahdella perättäisellä pyörällä ajaa?

Vanhemmat sanoivat sen silmänharhaksi. Yksinpä taattokin piti sitä kuulumattomana kummana, vaikka oli käynyt kaupungissa. No, hän ei kylläkään suuresti vastaan väittänyt.

Onneksi olivat kaupungin kesämarkkinat tulossa, ja kun Jyrki esitti syyksi tuon ihmekojeen tarkemman näkemisen, pääsi hän mukaan.

Paljon oli muutakin ihmeellistä matkalla, mutta mikään ei mieltä niin jännittänyt. Suuri koskenpäällinen silta ja sen viereinen sahalaitos puolimat-kassa, höyrylaiva, jolla täytyi loppumatka matkustaa, kaupungin tornien ilmestyminen, kaupungin ranta, kadut, kauppatalojen koristellut ikkunat — kaikki ne näkyivät tuon kaksipyöräisen kojeen lävitse.

Vihdoin, vihdoin!

Kaupungin kolmikulmaista toria ajoi eräs hoikkasäärinen herra. Eikä ajanut kovasti.

Siinä se oli! Kaksi pyörää ja istuin ja känttenpitopaikka!

Jyrin teki mieli hyökätä ajajaan käsiksi, mutta eihän sitä voinut. Täytyi tyytyä vain nykäsemään taattoa takin helmasta.

Taattokin mielellään kiinnitti huomionsa näkyyn.

— Annahan, sanoi hän, eiköhän se aja jonkin puodin eteen.

Mitäs: se tekikin niin. Eikä vain niin, mutta vieläpä hyppäsi kojeen selästä ja kiipesi puotiin.

Nytkös kelpasi taatolle ja pojalle kiirehölkkä.

Tultiin portinpieleen, jossa koje seiso. Jyrin teki mieli käydä aivan rutistelemaan sitä, mutta isän

menettelytapa sen esti. Hän näet sitä vain kuin kuumaa rautaa kosketellen silitteli.

Niin sitä siinä katsein ahmittiin — kuin suin ahmitaan harvinaista herkkuruokaa. Kiireellä — sillä omistajahan saattoi joka hetki hyökätä puodista — koetettiin painaa mieliin kojeen kaikki eri osat: pyöränkehät, puolaimet, rattaat, polkimet, istuimet ja ohjaimet. Saatiinkin ennen miehen tulentaa selville laitoksen rakenne ja sen menemisen konsti, mutta pystyssäpysymisen niksi — se jäi sekä ennen että jälkeen ymmärtämättä. — No, tottapahan se jotenkin pysyy; kenties se kuuluukin sen luontoon! — arveli taatto ja Jyrki yhtyi siihen.

Kotiin tultua oli Jyrillä tolkkuaamista veljilleen. Kun asia ei näille tahtonut oikein pian selviytyä, niin hän oikein suuttui ja tiuskasi:

— No te nyt ette ymmärrä mitään, te ette ymmäärä yksinkertaisinta asiaa!

— Mutta mehän emme ole käyneet kaupungissa, vastasivat nöyrästi toiset.

— Niin, — tehän ette ole käyneet kaupungissa lauhtui Jyrki ja rupesi taas selittämään.

Vihdoin oli Pyntys käsittävinään ja työnsi tynnyrinvanteen pyörimään ja lähti kovasti juoksemaan sen perästä, koettaen pysytellä niin, että vanne oli jalkain välissä.

— Eikö se käy näin?

— No, eipä juuri, vastasi Jyrki venyttäen.

— Eikös se sitten käy näin? kysäsi Viki, keikah-taen tahkojalkojen päälle ja asettaen jalat tahkon vääntimille sekä käänneksen kiivaasti pystyynaset-tamaansa haravaa edessään.

— No, vähän sinnepäin, äänsi Jyrki.

— Mutta näin se käy, jatkoi hän innostuen nähtyään naapurin suuren sian syövän tallin seinustalla. Hän hyökkäsi sian selkään ja tarttui sen korviin sekä, kun se lähti laukkaamaan pitkin kujaa, rupesi kovasti kohottelemaan jalkojaan sian kupeilla ja ohjeilemaan sikaa korvista.

Sitä täytyi tietysti ruveta rakentamaan.

Mutta siinä olikin leikki.

Kuitenkin siitä saatiin kalu — sellainen kuin se poikain keinoilla saadaan. Pyörät siihen tehtiin van-teista, joihin iskettiin naulasilla vanhat värttinät puolaimiksi. Haarukat, joihin pyörät sovitetaan, haettiin metsästä — siihen tosin meni miekkosilta koko päivä. Polkimiksi pantiin vanhat tahkonvään-timet; istuimeksi iso kengänlehti ja ohjaimeksi vanha irttonainen pyssynputki, joka pistettiin etuhaarukan päähän kaivettuun reikään. Näistä selvittiinkin melko helpolla. Mutta entäs ne rataslaitokset? Kyl-lähän pelkät pyörät helposti saatiin sahaamalla koivu-

puusta sopivat kiekot, mutta ne nappulat, joihin ketju käy?

No — lyötiin lyhyet naulaset kiekkojen reunoihin!

Ketjukin saatiin — nahkaremmistä, johon kaivettiin reikiä.

Niin se tuli valmiiksi — niin oli Jyrkilän pienillä veljeksillä *polkupyörä!*

Mutta mitä sillä tekisi, ellei osaisi ajaa? Ja pitäähän toki oppia ajamaankin, kun kerran osaa tehdä semmoisen kojeen!

Niin rupesivat veljekset hikitukassa harjottelemaan ajamista. Yöt päivät he mylkysivät tienmutkassa, jossa oli alamäkeä. Ensin rentoili yksi, sitten toinen, sitten kolmas. Koetettiin ajaa vatsallaan ollen, koetettiin takapyörän tapilla seisten . . . Koetettiin ajaa niinkin, että yksi nousi niinkuin ainakin istumaan istuimelle ja toiset kävivät kahdenpuolen tukemaan ja kuljettamaan. No, s'illoinhan se kyllä kävi! Mutta muuten ei! Ja niin pian kuin niinkin ajaessa tukijat hellittivät, keikahti ajaja kumoon. Sai siinä kerran ja toisenkin tuiskahtaa suinpäin aidanviereen.

Eivät tahdo oppia pojat ajamaan. Sepä kummaa!

Käydään jo taatolle valittamassa. Mutta eipä hänkään voi tätä taikataitoa antaa. Viki ja Pyntys jo aivan työlästyivät kojeeseen ja jättivät sen yksin Jyrin haltuun.

Jyrin valtaa silloin entistä suurempi innostus. Hän kysyy itseltään: Enkö minä ole samallinen kuin muut — ne, jotka oppivat ajamaan? Eihän pyörässä suinkaan mitään vikaa ole!

Hän panee kaikkensa — niin että vanhemmat käyvät hänelle nauramaan.

Mutta silloin sattuu, että hän kestää pyörän päällä vatsallaan viisi kuusi syltä — alamäessä.

Se riitti. Hän lopetti harjotuksensa, katseli voittonriemuisena ympärilleen ja saattoi kojeensa tallin päälle — odottamaan todellista ajotilaisuutta.

Se tulikin. Vanhemmat aikoivat lähteä puolenkymmenen kilometrin päässä olevaan sukulaiskylään juhille. He tahtoivat ottaa lapset mukaan, mutta kaikki eivät sopineet rattaille. Silloin sanoi Jyrki mahtavasti:

— Menkää te muut vain

rattailla, minä ajan aamulla polkupyörällä. Puolen tunnin kuluessa olen täältä siellä.

Vanhemmat naurahtivat, mutta jättivät kuitenkin Jyrin kotiin. Veljien kadehtien katsellessa pihamaalla itsetietoisesti seisovaa Jyrkiä, lähtivät rattaat vierimään.

Ei pyörällä, vain jalan saapui Jyrki seuraavana aamuna sukulaiskylän juhliin. Pyörä nimittäin saattoi hänet ensi pyörähdyksillään — aitoviereen. Mutta siitä ei Jyrki säikkynyt, ei sen vuoksi unhottanut pyöräunelmaansa, ja — nyt hän jo on kova pyörämies!

Iivo Härkönen.

Mutta silloin, yksi kaksi,
tulee aitta täyteen noita
kananmunan varkajia,
pienoisia elukoita.

Valkoisia on ne vallaan,
hännän päässä mustaa hiukkaa.
Ja ne kutsuu Rertun kestiin;
Rerttu kieltämään ei tiukka!

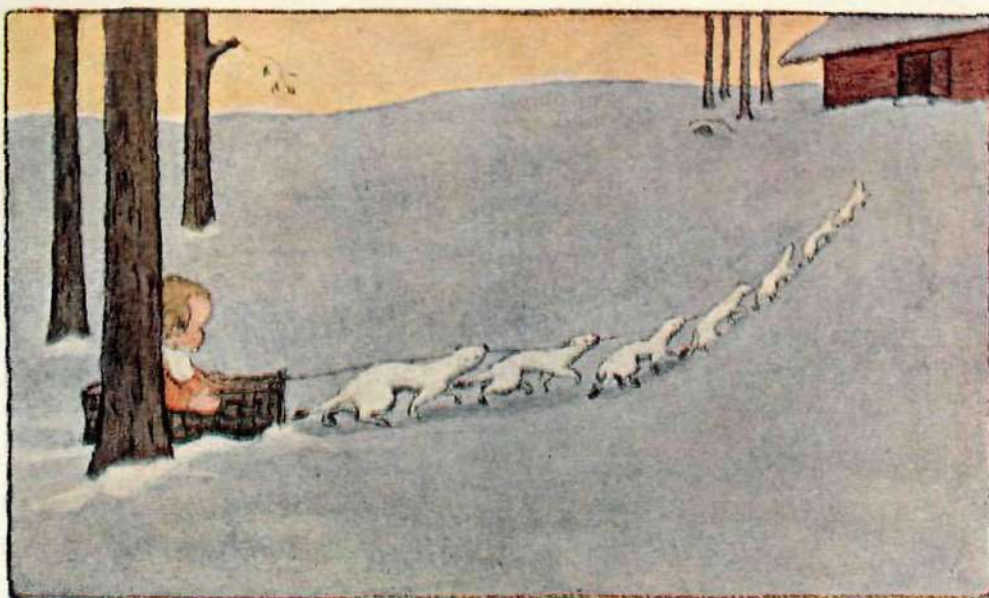
Hyllyltä nyt rapsitahan
munat, joista sisus juodaan;
pärekoriin Rerttu pannaan,
nuoran päässä ulos tuodaan.

Sitten lähtään aika vinkaa
metsään vieden pärekoppaa.
Rerttu munain kanssa reessä
seitsemää niin kuskaa „hop-
paa.“

Metsikössä pysähdytään,
istutahan piiriin somaan.
Rukin pikku kynsin tarttuu
kananmunaseensa omaan.

Rapsutellaan rikki kuoret.
Ryllä munaherkut maittaa.
Kellastuvat nösönoukat,
mutta mitäpä se haittaa.

Restin päälle valjaisihin
käyvät elukat taas nuoraan.
Aika vinkaa, yksi kaksi
tuodaan Rerttu aittaan suo-
raan!

Mummu nukutettuansa
pikku veikan huomasi vasta
Rertun ulos karanneeksi,
hakemahan juoksi lasta.

Portahilla jäljet näki,
niitä pitkin aittaahan kulkee.
Löytää Rertun nukkumasta,
syliin viivullisen sulkee.

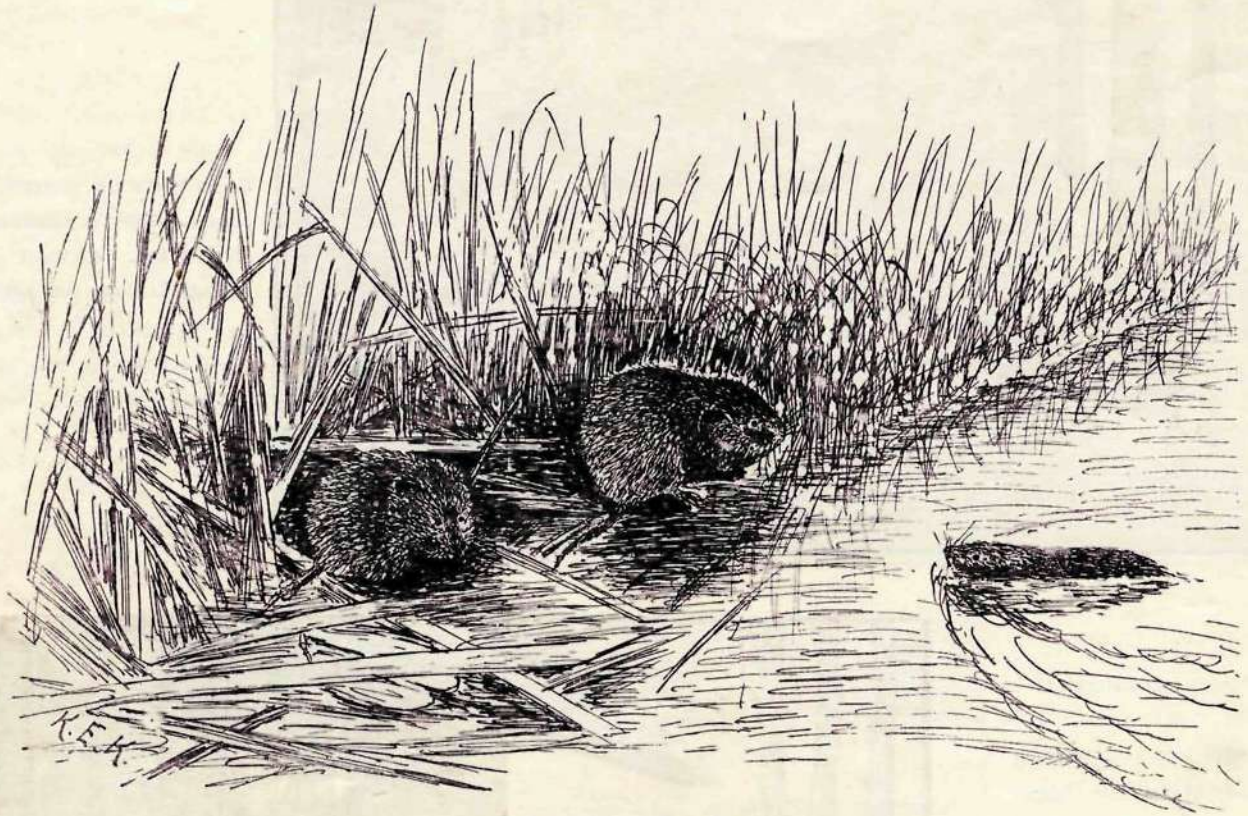
Rerttu kehuu ajelleensa
elukoilla pitkin lunta
kananmuna-lekkereissä. —
Mummu vastaa: „Se on unta.“

Mutta tyhjän munavadin
näyttää piika pikkurainen:
„Ratsos näin ne herkut syötiin!,
Mutta mummo toruu väinen:

„Äi äi, auki altan oven
heitit tyttö tuulihapsi!
Nukkuessas härppäparvi
tuli, kananmunat rapsi.“

Rerttu tuot' ei uneks usko,
mutta lähtee mummon mukaan,
sitten kertoo äidillensä,
ihmeet, joit' ei usko kukaan.

Ojamyyrä.

Kirjotti ja kuvitti K. E. Kivirikko.

Aurinko on jo mennyt mailleen. Tuuli, joka vielä päivällä vyörytti vaah-toavia aaltoja rantakiville, on aset-tunut; tuskin kaislan latvakaan liikah-taa. Rautunselän matalassa poukamas-sa hieno usva liitelee keveänä pil-venä hallayötä ennustaen. Vene liikkuu hil-jalleen kaislikon rannassa ja keulassa metsästäjä sur-man ase kädessä tähystelee sorsia. Hetkeksi hän py-sähtyy kuuntelemaan outoa ääntä, joka muistuttaa sorsapoikueen pulikoimista. Kah, tuolla väreilee vesi, jopa näkyy jotakin mustaa, ja samassa ase pau-kahtaa, tuli leimahtaa ja koko seutu kajahtaa. Tuq musta jää pinnalle sätkimään, ja kohta makaa se siinä liikkumattomana. Linnustaja työntää veneensä lähemmäksi, kurottaa kätensä saalistansa ottamaan, mutta se onkin vain karvainen rotta, iso ojamyyrä. Pettymyksestä suuttuneena hän sen viskaa mene-mään ja jatkaa matkaansa poukamaan päin. Mutta samaa jyrsimistä, samaa pulikoimista kuuluu kaik-kialta; koskaan hän ei voi olla varma siitä, onko hä-nellä edessänsä sorsa vaiko myyrä.

Vaikka ojamyyrä vasta iltahämärässä herää vir-keään toimintaan, tapaa tämän sievän eläimen myös keskipäivällä kaislikkomättäällä vedessä tai mutai-

silla rannoilla, missä on runsaasti edellisen vuoden puoleksi mädänneitä kortteita, ruokoja ja kaisloja. Semmoisessa ympäristössä esittää tähän liitetty kuva myyrämme. Yksi niistä ui rantaan selkäpuoli veden päällä, pari jyrsii kortteita rannalla.

Tutustuaksemme lähemmin ojamyyrän elintapoi-hin soudamme tyynenä kesäpäivänä rantaruovostoon hyvä teatterikiikari mukana. Työntäen venettä hil-jalleen, kuten edellä kerrotut linnustajat, kuulemme pian hiljaista ratinaa, joka syntyy myyrän hampait-ten hankaamisesta toisiaan vastaan. Sopivassa pai-kassa jäämme tähystelemään. Voi sattua, että olem-me ainoastaan muutaman metrin päässä siitä, jota etsimme. Kas, tuossa mättäällä näkyy pieni musta pallo! Mutakokkareeksi ehkä sen luulet, mutta kii-kari sen myyräksi selvittää. Varovaisesti liikkuen voi sitä päivällä lähestyä veneen pituuden matkan päähän. Vier'seltä mättäältä keksii silmämme toi-sen isomman, oikein suuren rotan kokoisen. Se istuu takajalkojensa varassa eturuumis koholla pitäen pie-nissä kypälissään kortteen palasta. Eläin näyttää olevan niin innokkaassa syömisen touhussa, että ei näy tietävän muusta maailmasta mitään, Jyrsii vain jyrsimistään pitkillä tasaterän muotoisilla etu-hampaillaan, ja poskihampaittensa kiillepoinuiset

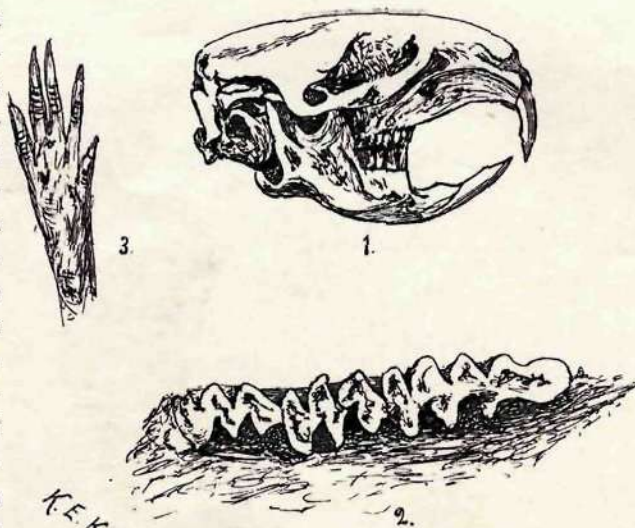
pinnat hankaavat puriin hienoksi. Kohta on kortepalanen lopussa, myyrä ojenteleikse, heittäytyy veteen ja lähtee uimaan. Ei se ole nähtävästi vielä syönyt tarpeekseen, koska kapuaa etukäpäliillään kortetta myöden ylös, purasee sen poikki ja ui saaliinsa kanssa entiselle paikalleen.

Lähempänä, toisella mättäällä oleva myyrä nauttii ilmeisesti auringon lämmöstä, tepastelee samalla paikalla, kääntää milloin toista, milloin toista kylkeään aurinkoon päin.

Vene on jo mättäässä kiinni, etäisyys on enää vain pari metriä, ja silloin saa se airon lavasta kuolettavan iskun. Toverinsa heittäytyy säikähdyksestä veteen, sukeltaa pohjaan ja kohoaa vasta tiheikköön päästyään maalle.

Ojamyyrä on nyt käsissämme, silitämme sen sametin hienoa, mustanharmaata, kiiltävää turkkia, tarkastamme sen käpäliä ja appelsiinin värisiä hampaita, jotka ovat terävät kuin höylän terä. Tummalla rutamättäällä sulautuu sen väri aivan ympäristöön, joten sitä on vaikea läheltäkään huomata. Harvoin sen keksii petolinnunkaan tarkka silmä. Sen käpäliät ovat ruumiin kokoon verraten hyvin pienet, alta karvattomat ja merkillisesti ihmisen käden näköiset. Niillä pitelee se kortta melkein yhtä taitavasti kuin ihminen leipäpalasta. Häntä on lyhyt, korvat melkein karvassa piilevät ja silmät sangen pienet. Näkö on kuitenkin tarkka ja hämärässä tarkempi kuin päivällä. Pää on paksu, typpäkä ja melkein kaulattomasti muun ruumiin yhteydessä.

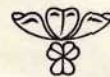
Tarkastaessamme paikkaa, missä myyrämme viimeisen kerran auringon paisteesta nautti, huomaam-

1. Ojamyyrän pääkallo. 2. Alaleuan poskihampaat (suurennettuna). 3. Takajalka altapäin katsottuna.

ten runsaasti hienoja heiniä ja juuria, joilla emä ja poikaset, milloin niitä pesässä on, makaavat kuin pehmeillä patjoilla. Pesästä johtaa toinenkin tie suoraan veteen, jota tietä myyrä pakenee silloin, kun kärppä tai lumikko sitä ahdistelevat.

Kun vedet alkavat syksyllä jäätyä ja elämä vesiperäisillä mailla rupeaa käymään koleaksi, siirtyy ojamyyrä kuivalle maalle joko pellolle tai lähimpään puutarhaan. Siellä tekee se itselleen toisen talvipesän ja sen läheisyyteen ruoka-aitan, johon kerää perunoita, porkkanoita tai muita meheviä juuria pari kolme kapallista. Mutta ennenkun routa tunkeutuu hyvin syvälle, myllää se maan kuin toukkia ja kastematoja syövä maamyyrä ja nostaa pinnalle isoja multakasoja. Hedelmätarhoissa tekee se silloin paljon pahaa jyrsimällä juuria, ja ikäväksensä näkee keväällä maassa pitkällään omenapuun, johon sen hoitaja oli pannut suuria toiveita. Lihavana lähtee myyrä taas kevään tultua rannoille.

„Joulupukin“ kirjotuskilpailu

oli viimeksi kaksi vuotta sitten. Sen tuomasta sadosta ovat kaikkien talletetut hedelmät tässä lehdessä nähtävissä. Kiittäen kaikkia niitä kynäniekkoja, jotka joko kilpailuun osallisena tahi muuten ovat joululehtemme sisältöä rikastuttamalla valmistaneet Suomen lapsille iloa, pyydämme nyt taas kunnioitavimmin asianharrastajia otamaan osaa kirjotuskilpailuun, jonka tarkoitus on hankkia sipivaa sisältöä seuraaviin „Joulupukkeihin“ ja jättää jokaiselle sitä haluavalle tilaisuus puolestaan vaikuttaa siihen. Kilpakirjotusten pitää yleensä olla lyhyitä, kirjotettuna niiden olisi mahdollista tavalliselle kirjoituspaperikille. Ne saavat olla iloisia tahi vakavia kertomuksia, satuja, lastennäytelmiä, runoja tahi myöskin opettavia kirjoituksia, kunhan vain ovat itsenäistä työtä sekä muodoltaan ja sisällöltään hyviä. Ne ovat lähetettävät salanimellä merkittynä ja sulettuun kuoreen pannun kirjoittajan nimen ja osoitteen seuraamina meille alla olevalla osotteella ennen ensi helmikuun loppua.

Palkintoja on neljä ä 100, 80, 60 ja 40 markkaa. Palkintotuomareille pidetään kuitenkin oikeus jakaa palkintorahat toisinkin. Palkitut kirjoitukset jäävät meille „Joulupukissa“ julkaistaviksi. Niistä kirjoituksista, joille ei palkintoja ole riittänyt, mutta joita voimme kuitenkin lehtemme hyväksi käyttää, suoritamme, kun olemme ne julkaissut, muuten kohtuullisen korvauksen.

Kansanopettajain Osakeyhtiö

„Valistus“.

